RAKENNUSJÄRJESTYS

Humppilan kunta

Tekninen lautakunta 19.11.2025 § 69

Kunnanhallitus 12.1.2026 § 4

Tekninen lautakunta 18.2.2026 § 13

Kunnanhallitus 30.3.2026 § 44

Kunnanvaltuusto 8.4.2026 § 18

Sisällys

1. YLEISTÄ 7
1 § Rakennusjärjestyksen tehtävä ja tavoite 7
2 § Rakennustapaohjeet 7
3 § Rakennushankkeen ja toimenpiteen ennakkolausunnot 7
4 § Määritelmät 8
2. RAKENNUSKOHTEEN RAKENTAMINEN 9
5 § Rakennuskohteen sopeutuminen ympäristö- ja kaupunkikuvaan 9
rakennuspaikoilla ja yleisillä alueilla 9
5.1 Yleiset määräykset 9
5.2 Tekniset laitteet julkisivussa 9
5.3 Korjausrakentaminen 9
6 § Rakennuskohteen sijoittaminen rakennuspaikalle 9
6.1 Yleiset määräykset 9
6.2 Erityismääräys asemakaava-alueilla 10
6.3 Erityismääräys ranta-alueilla 10
7 § Rakennuskohteen korkeusasema 10
7.1 Yleiset määräykset 10
7.2 Erityismääräykset asemakaava-alueilla 10
8 § Tontin rajan ylittäminen katu- tai muulle yleiselle alueelle 11
8.1 Rakennuksen vähäiset ylitykset yleisille alueille 11
8.2 Rakennukseen kiinnitettävän vähäisen laitteen, suojan ja katoksen vähäiset 11
ylitykset yleisille alueille 11
9 § Tontin sisäisen rakennusalueen rajan ylittäminen 12
10 § Maanalainen rakentaminen 12
11 § Rakennuspaikan ja rakennuskohteen osoitemerkintä 12
11.1 Yleiset määräykset 12
11.2 Erityismääräykset asemakaava-alueilla 12
12 § Rakennuspaikan vesi- ja jätevesihuolto 13
13 § Maalämpö ja energiakaivot 13
14 § Rakennuspaikan ja rakennuskohteen valaistus 14
15 § Mainos- ja tekniset laitteet 14
15.1 Yleiset määräykset 14
15.2 Valaistut laitteet 14
15.3 Siirrettävät laitteet 14

3. ERITYISET MÄÄRÄYKSET RAKENTAMISESTA ASEMAKAAVA-ALUEEN ULKOPUOLELLA 15
16 § Suunnittelutarvealueen määrittäminen 15
17 § Rakennuspaikalle asetettavat vaatimukset 15
17.1 Yleiset määräykset 15
17.2 Selvitysvaatimukset 15
17.3 Uuden asuinrakennuspaikan vaatimukset 15
17.4 Puhtaan siirtymän rakennuspaikkaa koskevat määräykset 15
18 § Rakennusoikeus, rakennuskohteiden koko ja käyttötarkoitus 16
18.1 Pysyvään asumiseen tarkoitettu asuinrakennuspaikka 16
18.2 Loma-asumisen rakennuspaikka ranta-alueella 16
18.3 Loma-asumisen rakennuspaikka ranta-alueen ulkopuolella 16
18.4 Pienteollisuus asuinrakennuspaikalla 17
18.5 Muut rakennuspaikat ranta-alueen ulkopuolella 17
18.6 Kellari- ja ullakkotilojen rakentaminen 17
19 § Rakentamisen määrä, maatilarakentaminen 17
19.1 Rakentamisen määrä 17
19.2 Asuinrakentaminen 18
19.3 Muu rakentaminen maatilalla 18
20 § Eläinsuoja muualla kuin maatilalla 18
20.1 Rakentamisen määrä 18
4. RAKENTAMINEN RANTA-ALUEILLA 19
21 § Rakennuskohteen sopeutuminen ranta-alueille 19
22 § Lupaa edellyttävän rakennuskohteen korkeusasema ranta-alueilla ja muilla alavilla alueilla 19
22.1 Yleiset määräykset 19
23 § Vähimmäisetäisyydet rantaviivasta 20
5. RAKENTAMISEN LUVANVARAISUUS 20
24 § Luvanvaraisuudesta vapautetut uudisrakentamiskohteet ja niitä koskevat määräykset 21
24.1 Yleismääräys 21
24.2 Aidat ja niiden tukimuurit 22
24.3 Aurinkosähköjärjestelmät 23
24.4 Ilmalämpöpumput 24
24.5 Kiinteistökohtaiset jätevesijärjestelmät 24
24.6 Savupiiput ja tulisijat 25

24.7 Julkisivuun kiinnitettävät laitteet 25
24.8 Laiturit 25
24.9 Kasvihuoneet ja kasvutunnelit 25
24.10 Lantalat, lietesäiliöt ja laakasiilot 26
24.11 Siilot ja varastointisäiliöt 26
24.12 Liikuteltavat laitteet 26
24.13 Puiden kaataminen asemakaava-alueella 26
25 § Luvanvaraisuudesta vapautetut korjaus- ja muutostyöt ja niitä koskevat määräykset 27
25.1 Yleismääräys 27
25.2 Asuinrakennusten terassien ja parvekkeiden lasittaminen 27
25.3 Savupiiput ja tulisijat 28
25.4 Julkisivun ja katon värisävyn sekä materiaalin muutokset 28
6. RAKENTAMINEN ERITYISALUEILLA 28
26 § Arvokkaat ja suojellut ympäristöt ja kohteet 28
26.1 Arvokkaan kulttuuriympäristöalueen ja kohteen määritelmä 28
26.2 Erityisalueen yleiset määräykset 29
26.3 Suojellun rakennuksen määritelmiä 29
26.4 Selvitysvaatimukset 29
27 § Rakentaminen pohjavesialueilla 30
27.1 Pohjaveden suojelu ja pilaantumisen estäminen 30
27.2 Selvitysvaatimukset 30
27.3 Energiakaivojen sijoittaminen pohjavesialueilla 30
27.4 Jätevesien käsittely pohjavesialueella 30
28 § Pilaantunut maaperä 30
28.1 Selvitysvaatimukset 30
29 § Haitalliset yhdisteet 31
29.1 Selvitys- ja ilmoitusvaatimus 31
30 § Puisten perustusrakenteiden huomioon ottaminen 31
30.1 Yleiset määräykset 31
30.2 Selvitysvaatimukset 31
31 § Melun ja tärinän huomioiminen 31
31.1 Yleiset määräykset 31
31.2 Selvitysvaatimukset 32
32 § Jokioisten varalaskupaikan sijainnista johtuvat rakentamisrajoitteet 32

(Forssa, Jokioinen, Humppila) 32
7. LUONNON MONIMUOTOISUUS RAKENTAMISESSA 32
33 § Luonnon monimuotoisuuden huomioiminen kaikilla rakennuspaikoilla 32
33.1 Yleiset määräykset 32
33.2 Pihan rakentaminen 32
33.3 Selvitysvaatimus 33
34 § Erityismääräykset asemakaava-alueilla 33
34.1 Yleiset määräykset 33
34.2 Pihan rakentaminen 33
35 § Erityismääräykset asemakaava-alueiden ulkopuolisilla alueilla 33
36 § Erityismääräykset ranta-alueilla 33
36.1 Yleiset määräykset 33
36.2 Rakentamaton vyöhyke 34
36.3 Pihan rakentaminen 34
37 § Arvokkaat luontoalueet 34
38 § Lintuturvallinen rakentaminen 34
8. PIHA-ALUEEN RAKENTAMINEN 35
39 § Piha-alueen suunnittelu ja rakentaminen 35
39.1 Yleiset määräykset 35
39.2 Korjausrakentamista koskeva erityismääräys 35
40 § Piha-alueen korkeusasema 35
41 § Pengerrykset ja tukimuuri 35
42 § Ajoneuvoliittymä ja liikennejärjestelyt, pelastustie 35
42.1 Ajoneuvoliittymä 35
42.2 Liikennejärjestelyjen turvallisuus 36
42.3 Pelastustie 36
43 § Auto- ja polkupyöräpaikat 36
43.1 Moottoriajoneuvot ja sähköiset liikkumisvälineet 36
43.2 Polkupyöräpaikat 37
43.3 Polkupyöräpaikat, korjaus- ja muutostyöt 37
44 § Jätehuolto ja varastointitilat 37
44.1 Jätehuolto 37
44.2 Varastointilat 38
45 § Rakennuspaikan lumet 38
46 § Hulevedet ja perustusten kuivatusvedet 38
9. RAKENNUKSEN TAI SEN OSAN PURKAMINEN 40
47 § Rakennuksen tai sen osan purkaminen 40

47.1 Yleismääräys 40
47.2 Selvitysvaatimukset 40
47.3 Purkamistyön toteuttaminen 40
47.4 Tontin siistiminen purkamisen jälkeen 40
10. YLEISET ALUEET, KAUPUNKITILA (JULKINEN ULKOTILA) 41
48 § Puistot ja muut virkistysalueet, rannat ja laiturit 41
48.1 Puistot ja muut virkistysalueet 41
48.2 Kaupunkitilan (julkisen ulkotilan) rannat ja laiturit 41
49 § Kaupunkitilan (julkisen ulkotilan) rakennuskohteet 41
49.1 Puistot ja muut virkistysalueet 41
49.2 Alueelliset jätteiden keräyspisteet 41
11. RAKENNUSTYÖNAIKAISET JÄRJESTELYT 42
50 § Työmaan perustaminen, käyttö ja siistiminen 42
50.1 Työmaan perustaminen ja aitaaminen 42
50.2 Säilytettävä puusto 42
50.3 Työmaan siisteys 42
50.4 Työmaasta aiheutuvien haittojen vähentäminen ja torjuminen 42
50.5 Työmaan jätehuolto 43
50.6 Työmaan siistiminen töiden päätyttyä 43
12. RAKENNUSKOHTEEN JA YMPÄRISTÖN YLLÄPITO 44
51 § Rakennuskohteen ja sen ympäristön hoitaminen 44
52 § Työajoneuvojen ja laitteiden säilyttäminen rakennuspaikalla 44
53 § Rakentamattomat tontit ja muut alueet 44
13. ERINÄISET MÄÄRÄYKSET, LIITTEET 45
54 § Rakennusjärjestyksen voimaantulo 45
LIITE 1; 46
JOKIOISTEN VARALASKUPAIKAN RAKENTAMISRAJOITTEET 46

1. YLEISTÄ

1 § Rakennusjärjestyksen tehtävä ja tavoite

Rakentamista ohjaavat rakentamislaki ja rakentamiseen liittyvät asetukset sekä muut alueiden käyttämistä ja rakentamista koskevat säännökset ja määräykset. Lisäksi kunnassa on noudatettava tämän rakennusjärjestyksen määräyksiä, ellei yleis- tai asemakaavassa tai Suomen rakentamismääräyskokoelmassa ei ole asiasta toisin määrätty.

Rakennusjärjestyksen määräykset voivat olla erilaisia kunnan eri alueilla.

2 § Rakennustapaohjeet

Rakentamisen ohjaamiseksi voidaan antaa alueellisia tai koko kuntaa koskevia rakentamistapaohjeita, jotka edistävät alueen ominaispiirteitä, paikallisia erityisolosuhteita sekä sopivaa ja kestävää rakentamista.

3 § Rakennushankkeen ja toimenpiteen ennakkolausunnot

Kun rakennuskohde tai toimenpide sijoittuu arvokkaaseen ympäristöön tai suojeltuun kohteeseen, tulee hyvissä ajoin ennen toimenpiteeseen ryhtymistä selvittää yhdessä rakennusvalvontaviranomaisen kanssa eri tahojen lausunto-tarpeet ja mahdolliset toimenpidettä rajoittavat tekijät.

4 § Määritelmät

Rakennuspaikka on alue, jolla rakennus tai rakennukset sijaitsevat tai joka on osoitettu rakennuksen tai rakennusten sijaintipaikaksi. Ja rakennuspaikalle on osoitettu rakennusoikeutta. Rakennuspaikkoja ovat asemakaavan mukainen tontti ja asemakaavan ulkopuolella kiinteistö, joille on osoitettu rakennusoikeutta. Rakentamaton kiinteistö, jolle ei ole osoitettu rakennusoikeutta ei ole rakennuspaikka.

Rakennuksella tarkoitetaan erillistä, kiinteää, paikallaan pysytettäväksi tarkoitettua, omalla sisäänkäynnillä varustettua kohdetta, joka sisältää katettua ja seinien erottamaa tilaa.

Rakennuskohteella tarkoitetaan rakennusta tai rakennelmaa, jolla voi olla vaikutusta ympäröivään alueiden käyttöön ja jonka toteuttamisessa on otettava huomioon olennaisia teknisiä vaatimuksia, sekä erityistä toimintaa varten rakennettavaa aluetta, josta aiheutuu vaikutuksia sitä ympäröivien alueiden käytölle.

Asuinpientalolla tarkoitetaan rivitaloja, kytkettyjä pientaloja, yksi- tai kaksi-asuntoisia pientaloja.

Saunarakennuksella tarkoitetaan rakennusta, jonka huoneistoalasta yli puolet on saunaa palvelevia tiloja. Rakennuksessa voi olla takka, mutta ei ruoan valmistustilaa.

Rakennelmiksi luokitellaan kevytrakenteiset ja siirtokelpoiset rakennuskohteet, kuten pienet vajat, kasvihuoneet, kesäkeittiöt, leikkimökit, jätesuojat sekä laitteet, kuten puistomuuntamot ja vedenpumppaamot.

Katos on rakennelma, jonka yhteenlasketuista seinäpinta-aloista on avointa vähintään 30 %.

Kaupunkitilalla (julkisella ulkotilalla) tarkoitetaan tilaa, joka on asemakaavassa määritelty katu-, katuaukio-, tori-, puisto-, virkistys- tai liikennealueeksi tai joka on asemakaava-alueen ulkopuolella edellä mainitussa käytössä.

Rantavyöhyke on ranta-alueeseen kuuluva alue, joka on lähinnä rantaa. Rantavyöhyke on yleensä noin 100 metriä, mutta ei kuitenkaan ulotu pidemmälle kuin 200 metriä rantaviivasta.

Ranta-alue on ranta-alueeseen kuuluva alue, joka on rantavyöhykkeen ulkopuolelle jäävä alue. Ranta-alue ulottuu rantavyöhykkeen jälkeen sisämaahan päin, jonka on arvioitu olevan vähintään noin 200 metriä rantaviivasta.

2. RAKENNUSKOHTEEN RAKENTAMINEN

5 § Rakennuskohteen sopeutuminen ympäristö- ja kaupunkikuvaan rakennuspaikoilla ja yleisillä alueilla

5.1 Yleiset määräykset

Rakennuskohteen tulee sopeutua ympäröivän alueen ominaispiirteeseen ja yleisesti noudatettuun rakennustapaan sijoituksen, koon, muodon, ulkomateriaalien, värityksen, valaistuksen sekä julkisivun jäsentelyn osalta.

Rakennuskohteen tulee muodostaa ympäristö- ja kaupunkikuvaltaan sopusuhtainen sekä alueen luonto-, maisema- ja historialliset arvot huomioon ottava kokonaisuus.

Ympäristö- ja kaupunkikuvallisista syistä konttityyppisiä, pressupintaisia tms. rakennuskohteita ei lähtökohtaisesti sallita sijoitettavaksi asemakaavaalueelle, pois lukien teollisuustontit.

5.2 Tekniset laitteet julkisivussa

Julkisivuissa näkyvät ilmanvaihtokonehuoneet, niihin liittyvät laitteet ja kanavat sekä muut tekniset laitteet on suunniteltava kaupunkikuvaan, maisemaan ja rakennukseen sopeutuviksi.

5.3 Korjausrakentaminen

Rakennuskohteen julkisivujen korjaus- ja muutostöissä tulee pyrkiä vaalimaan rakennuskohteelle ominaista tyyliä ja piirteitä. Korjaustoimenpiteissä on arvioitava vaikutus rakennuksen suojeluarvoon yhteistyössä museoviranomaisen kanssa.

6 § Rakennuskohteen sijoittaminen rakennuspaikalle

6.1 Yleiset määräykset

Rakennuskohde tulee sijoittaa asemakaava-alueella ja muilla alueilla vähintään 4 metrin etäisyydelle naapurin rajasta, ellei toteuteta tarvittavaa palo-osastointia.

Palovaarallinen rakennuskohde tulee sijoittaa naapurin rajasta palomääräysten edellyttämällä tavalla. Palovaarallisen katoksen, esimerkiksi auto- ja grillikatos, etäisyyden tulee olla vähintään 4 metriä naapurin rajasta.

Savusaunat ja viljankuivaamot tai muut palovaaralliset rakennuskohteet tulee sijoittaa vähintään 16 metrin etäisyydelle naapurin rajasta ja vähintään 20 metrin etäisyydelle naapurin rakennuksesta, joka on toisen omistamalla tai hallitsemalla maalla.

Erillisen tulipesällisen laitteen (esim. kylpytynnyrin tai padan) savuhormi tulee sijaita vähintään 4 metrin etäisyydellä lähimmän rakennuksen räystäästä tai ulottua räystästä korkeammalle. Tulipesän edessä tulee olla palamaton materiaali palon leviämisen estämiseksi.

Rakennuskohteen sijoittaminen edellä mainittuja etäisyyksiä lähemmäksi naapurin rajaa, edellyttää naapurikiinteistön omistajan tai haltijan suostumusta. Poikkeaminen edellyttää myös poikkeamislupaa, vaikka rakennuskohde rakentamislupaa ei edellyttäisikään.

Liikennejärjestelmässä ja maanteistä annetussa laissa (LjMTL) on lisäksi annettu huomioitavia säädöksiä, jotka koskevat maanteiden varteen rakentamista, kuten suoja- ja näkemäalueita, tieliittymiä, rakennelmien ja rakennusten sijoittamista maantien varteen (3-4 luku).

6.2 Erityismääräys asemakaava-alueilla

Asemakaava-alueella erilliset katokset tulee sijoittaa rakennusalalle. Asemakaavoissa, joissa rakennusala on määritetty hyvin suppealle tontin alueelle, sallitaan katoksen sijoittaminen muulle tontinosalle tontin kokoon sovittaen, mutta ei kuitenkaan asemakaavassa määrätylle istutusalueelle.

6.3 Erityismääräys ranta-alueilla

Luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi tulee ranta-alueelle jättää rakentamaton kasvillisuusvyöhyke, jonka leveys keskivedenkorkeuden mukaisesta rantaviivasta on vähintään 15 metriä.

Lupaa edellyttävän rakennuksen etäisyys keskivedenkorkeuden mukaisesta rantaviivasta tulee olla vähintään 25 metriä.

7 § Rakennuskohteen korkeusasema

7.1 Yleiset määräykset

Rakennettaessa epätasaiselle rakennuspaikalle rakennus tulee sijoittaa maaston olosuhteet huomioiden niin, että maaston leikkaukset ja täytöt minimoidaan. Jos sokkeli tai terassi jää maastollisista syistä korkeaksi, se tulee sopeuttaa ympäristöön.

7.2 Erityismääräykset asemakaava-alueilla

Rakennuskohteen korkeusaseman tulee sopeutua olemassa olevan ja suunnitellun ympäristön korkeusasemiin sekä katukorkeuteen ja muuhun kuntatekniikkaan.

Rakennuskohteen perustamissyvyyttä ja alinta lattiakorkeutta määriteltäessä on otettava huomioon viemäriverkoston padotuskorkeus, pohja- ja tulvaveden korkeus sekä perustusten kuivatusmahdollisuus.

Pääpiirustusten asemapiirustuksessa tulee esittää riittävällä tarkkuudella tontin ja ympäröivän alueen olemassa olevat ja suunnitellut korkeudet, esimerkiksi maanpinnan korkeudet, sokkeli- ja katukorkeudet.

Selvitysvaatimukset

Rakennusvalvontaviranomainen voi lupahakemuksen arvioimiseksi edellyttää luvanhakijalta, että tontin kulmapisteiden ja suunnitellun rakennuksen nurkkapisteiden sijainti ja korkeusasema merkitään tontille, kun lupahakemus on käsittelyvaiheessa.

8 § Tontin rajan ylittäminen katu- tai muulle yleiselle alueelle

8.1 Rakennuksen vähäiset ylitykset yleisille alueille

Mikäli rakennus voidaan asemakaava-alueella sijoittaa kadun vastaiselle tontin rajalle, rakennus ja sen rakennusosat saavat ulottua tontin rajan yli katualueelle tai erityisestä syystä muulle yleiselle alueelle seuraavasti:

1) rakennuksen perustusrakenteet maanpinnan alapuolella 1,5 metrin syvyyteen saakka 0,2 metriä ja maanpinnasta 1,5 metriä syvemmällä olevat perustusrakenteet 1 metrin

2) erkkerit, katokset, räystäät, parvekkeet ja muut vastaavat ilmassa olevat rakennuksen osat 1 metrin. Julkisen rakennuksen ja liikerakennuksen pääsisäänkäynnin katos voi ulottua kevyen liikenteen väylälle enemmänkin. Vapaan alikulkukorkeuden on oltava kevyen liikenteen osalla vähintään 3,2 metriä ja ajoradan osalla vähintään 4,5 metriä

3) ulkoseinän lisäeristys, ulkoporras tai -luiska enintään 0,3 metriä

4) olemassa olevan rakennuksen uudet portaat tai luiska enintään 0,6 metriä, milloin uudet portaat ovat tarpeelliset rakennuksen toimintojen muuttuessa ja portaita ei voida ilman kohtuuttomia vaikeuksia ja kustannuksia rakentaa tontille.

Ylityksistä ei saa aiheutua haittaa kadun tai muun yleisen alueen käytölle.

8.2 Rakennukseen kiinnitettävän vähäisen laitteen, suojan ja katoksen vähäiset ylitykset yleisille alueille

Rakennukseen kiinnitettävät laitteet, suojat ja katokset saavat ulottua katualueelle tai muulle yleiselle alueelle

1) myynti-, tiedotus- ja mainoslaite enintään 1 metrin

2) ikkuna- ja ovimarkiisit sekä terassien aurinko- ja sadesuojat ja katokset enintään 1,5 metriä

Vapaan alikulkukorkeuden on oltava kevyen liikenteen osalla vähintään 3,2 metriä ja ajoradan osalla vähintään 4,5 metriä.

Ylityksistä ei saa aiheutua haittaa kadun tai muun yleisen alueen käytölle ja kunnossapidolle. Irralliset mainoslaitteet on poistettava liikkeen aukioloajan jälkeen.

9 § Tontin sisäisen rakennusalueen rajan ylittäminen

Rakennus ja rakennusosat saavat erityisestä syystä ulottua asemakaavassa määrätyn tontin sisäisen rakennusalueen rajan yli seuraavasti:

1) rakennuksen perustusrakenteet ja kellarin rakenteet maanpinnan ala-puolella tarpeen mukaan

2) erkkerit, katokset, räystäät, parvekkeet, kuistit, portaat ja muut vastaavat rakennusosat enintään 1,2 metriä

3) ulkoseinän lisäeristys, tekniset laitteet ja muu vastaava tarpeen mukaan
Ylityksistä ei saa aiheutua huomattavaa haittaa ympäristölle tai naapureille.

10 § Maanalainen rakentaminen

Selvitysvaatimukset

Maan alle rakennettaessa on selvityksin varmistuttava, ettei rakentamisella ole vaikutusta ympäristössä jo olemassa olevien maanpäällisten eikä maanalaisten rakenteiden, johtoverkostojen ja niiden käyttöturvallisuuteen.

Pohjavesialueelle sijoittuvassa maan alle rakentamisessa tulee huomioida kohdan **27** § määräykset.

11 § Rakennuspaikan ja rakennuskohteen osoitemerkintä

11.1 Yleiset määräykset

Rakennetun rakennuspaikan omistajan tai haltijan tulee asettaa kadulta, muulta liikenneväylältä ja tontin sisäiseltä liikennealueelta näkyvään paikkaan riittävän korkea (vähintään 100 mm) osoitenumero ja mahdollinen porrashuoneen tunnus, joka selkeästi erottautuu taustastaan.

Milloin rakennus ei ulotu katuun, liikenneväylään tai tontin sisäiseen liikenne-alueeseen taikka sen välittömään läheisyyteen, osoitenumero tai sen osoittava ohjaus on sijoitettava tontille johtavan ajoväylän alkupäähän.

11.2 Erityismääräykset asemakaava-alueilla

Katujen kulmassa sijaitsevaan rakennukseen on molempien katujen puolelle asennettava kyseiselle kadulle vahvistettu osoitenumero.

Asemakaava-alueella osoitenumerot ja -kirjaimet on valaistava.

12 § Rakennuspaikan vesi- ja jätevesihuolto

Vesihuoltolaitoksen toiminta-alueella oleva kiinteistö on liitettävä laitoksen vesijohtoon ja jätevesiviemäriin vesihuoltolain mukaisesti.

Rakennuspaikan vesihuolto on järjestettävä siten, ettei siitä aiheudu vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle. Kiinteistön omistaja vastaa kiinteistönsä vesihuollosta.

Vesihuoltolaitoksen toiminta-alueen ulkopuolella puhdasta vettä (talousvesi) tarvitsevilla kiinteistöillä tulee hankkeeseen ryhtyvän varmistua siitä, että laatuvaatimukset täyttävää talousvettä on riittävästi saatavilla.

Mikäli rakennushanke sijoittuu viemäröidyn alueen ulkopuolelle, on rakennuslupaa edellyttävässä rakennushankkeessa esitettävä suunnitelma jätevesien käsittelystä rakentamislupahakemuksen yhteydessä. Hyväksytty jätevesien käsittelysuunnitelma liitetään osaksi rakentamislupapäätöstä.

13 § Maalämpö ja energiakaivot

Maalämmön ja vesistöstä otettavan lämmön hyödyntämisessä on putkistoissa lämmönsiirtoon käytettävän aineen oltava sellaista, ettei siitä ole vaaraa pohjavesille ja vesistöille.

Energiakaivon etäisyyden kiinteistön rajasta tulee olla vähintään 7,5 metriä. Lähemmäs rakentaminen edellyttää naapurin suostumusta. Energiakaivo tai keruupiiri ei saa aiheuttaa haittaa ympäröiville rakennuksille tai kunnallistekniikalle.

Energiakaivoa ei saa sijoittaa pohjavesialueelle, vedenottamoiden tai eri selvityksissä hyviksi vedenottopaikoiksi todettujen alueiden lähialueille. Vedenottamoiden kaivojen ympärille tulee jättää riittävä suojaetäisyys. Katso tarkemmin ympäristönsuojelumääräyksistä.

Kivipölyn ja porauslietteen pääsy ympäristöön ja kunnallisteknisiin järjestelmiin tulee estää.

Energiakaivo edellyttää aina rakennusvalvontaviranomaisen lupaa.

Energiakaivon, maapiirin ja muiden rakenteiden sijoittelussa on otettava huomioon lähellä olevat muut energiakaivot, talousvesikaivot, etäisyys rakennuksista ja tontin rajasta.

Lämmönkeruuputkistojen vesistöön sijoittamisessa tulee selvittää vesilain mukainen lupatarve sekä vesialueen omistajan lupa.

Energiakaivon suunnittelussa ja toteutuksessa on noudatettava voimassa olevia määräyksiä ja ohjeita.

Ennen poraustyön aloittamista on luvanhakijan osoitettava laskelmilla, että lämpökaivon mitoitus, tehollinen syvyys sekä kappalemäärä ovat riittäviä rakennuksen energiatarpeeseen.

14 § Rakennuspaikan ja rakennuskohteen valaistus

Tontin valaistusjärjestelyissä valolaitteiden sijoitus, suuntaus ja valoteho on sovitettava siten, että ne lisäävät alueen turvallisuutta ja viihtyvyyttä, eivätkä tarpeettomasti ja haitallisesti luo ympäristöönsä häiriövaloa.

Valaisinten tulee soveltua kunkin alueen ominaispiirteeseen ja kaupunkikuvaan.

15 § Mainos- ja tekniset laitteet

15.1 Yleiset määräykset

Tontille tai yleiselle alueelle sijoitettavan laitteen muodon, värityksen ja rakenteen tulee sopeutua rakennukseen ja ympäristöön. Laite on kiinnitettävä tukevasti eikä se saa haitata yleisen alueen käyttöä ja kunnossapitoa.

Laitteet on pidettävä kunnossa. Rikkinäiset laitteet on joko korjattava tai poistettava välittömästi. Laitteet on myös poistettava, jos toiminta, jota varten se on pystytetty, on päättynyt.

Laitteen sijoittaminen saattaa edellyttää toimivaltaisen tienpitoviranomaisen lupaa tai kuulemista.

15.2 Valaistut laitteet

Laitteen valoteho ei saa olla merkittävästi voimakkaampi kuin ympäristön valaistus. Laite ei saa aiheuttaa estohäikäisyä tai syttyä ja sammua toistuvasti pimeällä eikä sen näytöllä saa esittää voimakkaasti välkkyviä kuvia.

15.3 Siirrettävät laitteet

Laitetta ei saa sijoittaa suojatien jatkeelle. Siirrettäviä mainoslaitteita ei saa sijoittaa jalankulkuun varatuille alueille, ellei vapaan kulkutilan leveydeksi jää vähintään 2 metriä.

3. ERITYISET MÄÄRÄYKSET RAKENTAMISESTA ASEMAKAAVA-ALUEEN ULKOPUOLELLA

16 § Suunnittelutarvealueen määrittäminen

Suunnittelutarvealueita ovat alueidenkäyttölain 16 §:n ja 72 §:n tarkoittamat alueet sekä yleiskaavoissa suunnittelutarvealueeksi vahvistetut alueet 10 vuotta kerrallaan.

Suunnittelutarvealueita ovat sellaiset alueet, joilla niiden sijainnin vuoksi on odotettavissa suunnittelua edellyttävää yhdyskuntakehitystä. Alueita ovat esimerkiksi asemakaavojen lievealueet, kaavoittamattomat ja rakentamispaineiltaan sellaiset alueet, jotka muutoin edellyttävät rakennuslupamenettelyä laajempaa suunnittelua ja harkintaa. Suunnittelutarvealueita ovat myös alueet, joilla erityisten ympäristöarvojen tai ympäristöhaittojen vuoksi on tarpeen suunnitella maankäyttöä.

17 § Rakennuspaikalle asetettavat vaatimukset

17.1 Yleiset määräykset

Rakennuspaikan on oltava sijainniltaan, muodoltaan, maastosuhteiltaan ja maaperältään sovelias sekä pinta-alaltaan rakentamiseen riittävä.

17.2 Selvitysvaatimukset

Rakennushankkeeseen ryhtyvän on selvitettävä etukäteen, soveltuuko kiinteistö rakentamiseen, kun otetaan huomioon suojelulliset, historialliset ja luontoarvot sekä ennusteet muuttuvista ilmasto-olosuhteista.

17.3 Uuden asuinrakennuspaikan vaatimukset

Uuden asuinrakennuspaikan vähimmäispinta-ala asemakaava-alueiden ulkopuolella ja yleiskaava-alueilla, joissa ei ole rakennuspaikan kokoa koskevaa määräystä:

- 2 000 m^2
- 3 000 m^2 maisemallisesti arvokkaat maisema-alueet
- 2 000 m^2 ranta-alueet, rantaviivan vähimmäispituus 40 m

Rakennuspaikan pinta-alan vähimmäisvaatimus ei koske uudelleen rakentamista, korjaus- ja muutosrakentamista eikä vähäistä lisärakentamista, jos rakennuspaikka pysyy samana ja rakentamisluvan myöntämisen edellytykset ovat muutoin olemassa.

17.4 Puhtaan siirtymän rakennuspaikkaa koskevat määräykset

Puhtaan siirtymän rakennuspaikan vähimmäispinta-ala asemakaava-alueiden ulkopuolella: 5 ha, sallittu rakennusoikeus enintään 20 %.

18 § Rakennusoikeus, rakennuskohteiden koko ja käyttötarkoitus

18.1 Pysyvään asumiseen tarkoitettu asuinrakennuspaikka

Asuinrakennuspaikalle on sallittua rakentaa yksi enintään kaksiasuntoinen asuinrakennus, sekä sitä palvelevia talousrakennuksia.

Asuinrakennuksen suurin sallittu kerrosluku on kaksi. Asuinrakennuspaikan rakennusoikeus on 450 k-m².

Rakennusoikeus jakautuu seuraavasti:

- pysyvään asumiseen tarkoitettu asuinrakennus enintään 300 k-m^2
- talousrakennukset enintään 150 k-m²
- rakennusoikeuden ollessa vähempi kuin 450 k-m^2, saa kokonaisrakennusoikeuden määrästä käyttää enintään 80 % asuinrakennukseen

Rakennusoikeus rakennuspaikan pinta-alasta saa olla enintään 15 %.

18.2 Loma-asumisen rakennuspaikka ranta-alueella

Loma-asumiseen tarkoitetulle rantarakennuspaikalle on sallittua rakentaa yksi enintään yksiasuntoinen vapaa-ajanasuinrakennus talousrakennuksineen. Vapaa-ajan asuinrakennuksen suurin sallittu kerrosluku on kaksi. Lupaa edellyttävien talousrakennusten tulee olla yksikerroksisia, sopusuhtaisia ja päärakennukseen nähden alisteisia.

Vapaa-ajan asuinrakennuspaikan rakennusoikeus on 280 k-m². Rakennusoikeus jakautuu seuraavasti:

- vapaa-ajanasuinrakennus enintään 180 k-m^2
- erilliset saunarakennukset enintään 40 k-m^2
- erilliset talousrakennukset enintään 60 k-m^2

Rakennusoikeus rakennuspaikan pinta-alasta on enintään 15 %.

Kokonaisrakennusoikeudesta vähintään 20 % tulee varata talousrakennusten tai varastotilan rakentamiseen.

18.3 Loma-asumisen rakennuspaikka ranta-alueen ulkopuolella

Loma-asumiseen tarkoitetulle ranta-alueen ulkopuolella sijaitsevalle rakennus- paikalle on sallittua rakentaa yksi enintään yksiasuntoinen vapaaajanasuinrakennus talousrakennuksineen.

Vapaa-ajan asuinrakennuksen suurin sallittu kerrosluku on kaksi. Vapaa-ajan asuinrakennuspaikan rakennusoikeus on 280 k-m².

Rakennusoikeus jakautuu seuraavasti:

- vapaa-ajanasuinrakennus enintään 180 k-m^2
- erilliset talousrakennukset enintään 100 k-m^2

Rakennusoikeus rakennuspaikan pinta-alasta on enintään 15 %.

18.4 Pienteollisuus asuinrakennuspaikalla

Yli yhden hehtaarin asuinrakennuspaikalle muualla kuin arvokkaan kulttuuriympäristö-, maisema- ja ranta-alueella on sallittua rakentaa pienyritystoimintaa palveleva pienteollisuusrakennus seuraavin ehdoin

- toiminta ei aiheuta häiriötä ympäristölle eikä toiminnasta synny ympäristöä pilaavaa tai rumentavaa varastointia ja
- rakennuspaikka sijoittuu toimivien ja liikenneturvallisien tieyhteyksien varrelle eikä syntyvästä liikenteestä aiheudu merkittävää haittaa lähiympäristöön

Pienteollisuusrakennuksen rakennusoikeus 500 k-m². Rakennuksen pintaalasta saa olla toiminnan edellyttämiä työ-, myymälä- ja toimistotiloja enintään 200 k-m^2.

18.5 Muut rakennuspaikat ranta-alueen ulkopuolella

Muille kuin pykälien 18.1–18.4 rakennuspaikoille saa rakentaa enintään 10 % rakennus- paikan pinta-alasta, kuitenkin enintään 400 k-m².

18.6 Kellari- ja ullakkotilojen rakentaminen

Asemakaava-alueen ulkopuolella saa rakennuksen pääasiallisen käyttötarkoituksen mukaisia tiloja sijoittaa maanpinnan alapuolelle tai ullakon tasolle, mikäli rakennus korkeusasemansa ja julkisivunsa suhteen sopeutuu rakennuspaikan maastomuotoihin sekä ympäristöön.

Suojeltuun rakennukseen kohdistuva ullakkorakentaminen edellyttää museoviranomaisen lausuntoa. Lausunnossa arvioidaan toimenpiteen vaikutukset rakennuksen kulttuurihistorialliseen arvoon, maisemaan sekä suojelumääräysten toteutumiseen.

19 § Rakentamisen määrä, maatilarakentaminen

19.1 Rakentamisen määrä

Maatilan tilakeskuksen rakennuspaikalle saa rakentaa enintään 10 % rakennuspaikan pinta-alasta. Kevytrakenteisia ja siirtokelpoisia kasvutunneleita ei lasketa rakennusoikeuteen.

19.2 Asuinrakentaminen

Maatilalle saa rakentaa yhden enintään kaksiasuntoisen ja kaksikerroksisen asuinrakennuksen talousrakennuksineen.

Asuinrakennuksen rakennusoikeus talousrakennuksineen on 450 k-m².

Edellä mainitun lisäksi sukupolvenvaihdokseen liittyen sallitaan rakentaa yksiasuntoinen ja yksi- tai kaksikerroksinen asuinrakennus talousrakennuksineen. Asuinrakennuksen rakennusoikeus talousrakennuksineen on 300 k-m².

19.3 Muu rakentaminen maatilalla

Maatilalle sallitun rakennusoikeuden lisäksi saa rakentaa muualle kuin rantaalueelle liitännäiselinkeinoihin liittyviä rakennuksia ehdolla, että maatila soveltuu tarkoitettuun toimintaan ja on rakentamiseen riittävän suuri.

Liitännäiselinkeinojen rakennusoikeudet:

- majoitus- ja matkailurakennukset 300 k-m^2
- myymälärakennukset 150 k-m^2
- pienyritysrakennukset 400 k-m^2

Majoitus- ja matkailurakennusten rakentaminen kaavoittamattomalla rantaalueella edellyttää myönteistä poikkeamislupaa rannan suunnittelutarpeesta.

20 § Eläinsuoja muualla kuin maatilalla

20.1 Rakentamisen määrä

Asuinrakennuspaikalle on mahdollista rakentaa eläinsuoja mahdollisine lantaloineen, mikäli rakennuspaikka on tarvittavien toimintojen suhteen riittävän laaja, siihen soveltuva ja sille on toteuttavissa riittävät ulkotarha- ja laidunalueet.

Asuinrakennuspaikan rakennusoikeus jakautuu seuraavasti

- asuinrakennus 300 k-m^2
- talousrakennukset 150 k-m²
- eläinsuoja 300 k-m²
- tapauskohtaisesti maneesit

Rakennusoikeus rakennuspaikan pinta-alasta enintään 10 %.

4. RAKENTAMINEN RANTA-ALUEILLA

21 § Rakennuskohteen sopeutuminen ranta-alueille

Ranta-alueen määritelmä

Ranta-alueen leveys vaihtelee vesistön ja maasto-olosuhteiden mukaan. Ranta-alue ulottuu rantaviivasta sisämaahan päin niin pitkälle kuin asutuksella on vaikutusta vesistöön. Vesistöllä vesilaissa tarkoitetaan järveä, lampea, jokea, puroa ja muuta luonnollista ja keinotekoista vesialuetta. Ranta-alue ulottuu yleensä vähintään 200 metrin päähän keskivedenkorkeuden mukaisesta rantaviivasta.

Suunnittelutarve ranta-alueella

Vesistön ranta-alueeseen kuuluvalle rantavyöhykkeelle ei saa rakentaa rakennuskohdetta ilman asemakaavaa tai sellaista oikeusvaikutteista yleiskaavaa, jossa on erityisesti määrätty yleiskaavan tai sen osan käyttämisestä rakentamisluvan myöntämisen perusteena.

Rakentamislupaa edellyttävän rakennuksen tulee olla värisävyltään hillitty ja maisemaan sopeutuva.

22 § Lupaa edellyttävän rakennuskohteen korkeusasema ranta-alueilla ja muilla alavilla alueilla

Tulviin varautuminen rakentamisessa

Alin suositeltava rakentamiskorkeus tarkoittaa korkeustasoa, jonka alapuolelle ei tule sijoittaa kastuessaan vaurioituvia rakenteita. Tulvakorkeuden lisäksi tulee ottaa huomioon vesistön ominaispiirteistä ja rakennuksen käyttötarkoituksesta johtuva lisäkorkeus.

Suositus sisävesien rannoille:

Alimman rakentamiskorkeuden määrittämisessä lähtökorkeus on keskimäärin kerran 100 vuodessa sattuvan tulvan korkeus, johon lisätään harkinnanvarainen rakennustyypistä sekä kunkin vesistön ominaispiirteistä ja aaltoiluvarasta johtuva lisäkorkeus.

22.1 Yleiset määräykset

Rakentaminen on sijoitettava tulvavaara-alueiden ulkopuolelle tai tulvariskin hallinta on muutoin varmistettava.

Rakennettaessa ranta-alueilla on rakennushankkeeseen ryhtyvän otettava huomioon vedenpinnan korkeusvaihtelut riittävän suurella varmuudella. Rakennuksen korkeusasemaa määritettäessä tulee ottaa huomioon myös rakennuksen käyttötarkoitus, rakennustapa ja vesistön ominaispiirteistä

johtuva lisäkorkeus (esim. jään työntyminen rantaan ja veden aaltoiluvaikutus).

• Rakennuksen alimman lattiatason tulee sijaita vähintään 1 metrin ylävesirajaa korkeammalla. Ellei ylävesirajaa ole tiedossa, on alimman lattiatason oltava vähintään 1,5 metriä keskiveden korkeudesta.

23 § Vähimmäisetäisyydet rantaviivasta

Rakentamislupaa edellyttävän rakennuksen etäisyyden keskivedenkorkeuden mukaisesta rantaviivasta tulee olla vähintään 25 metriä.

Rakennuskohteiden rakentaminen on suunniteltava ja toteutettava siten, että tontin puusto ja muu kasvillisuus, pinnanmuodot sekä luontoarvot säilyvät mahdollisimman luonnonmukaisina. Rakennuspaikalla tulee rantavyöhykkeen puusto ja kasvillisuus pääosin säilyttää ja vain harventaminen on sallittua. Vesistöön kaatuneet tulee rannanomistajan poistaa.

5. RAKENTAMISEN LUVANVARAISUUS

Uuden rakennuskohteen rakentaminen edellyttää rakentamislupaa (RakL 42 §), jos kohde on:

1) asuinrakennus;
2) kooltaan vähintään 30 m^2 tai 120 m^3 oleva rakennus;
3) kooltaan vähintään 50 m^2 oleva katos;
4) yleisörakennelma, jota voi käyttää yhtä aikaa vähintään 5 luonnollista henkilöä lukuun ottamatta enintään 2 kuukautta paikallaan pidettävää tapahtumarakennetta;
5) vähintään 30 m korkea masto tai piippu;
6) vähintään 2 m^2 suuruinen valaistu mainoslaite;
7) energiakaivo;
8) erityistä toimintaa varten rakennettava alue, josta aiheutuu vaikutuksia sitä ympäröivien alueiden käytölle.

Uuden rakennuskohteen rakentaminen edellyttää rakentamislupaa myös, jos rakentamisella on vähäistä merkittävämpää vaikutusta alueiden käyttöön, kaupunkikuvaan, maisemaan, kulttuuriperintöön tai ympäristönäkökohtiin, rakentaminen edellyttää viranomaisvalvontaa olennaisten teknisten vaatimusten toteutumisen varmistamiseksi tai rakennusvalvonnan on tarpeen valvoa rakennuskohteen rakentamista yleisen edun kannalta. Rakentamislupa ei kuitenkaan ole tarpeen, jos toimenpide perustuu alueidenkäyttölain

mukaiseen katusuunnitelmaan, liikennejärjestelmästä ja maanteistä annetun lain (503/2005) mukaiseen hyväksyttyyn tiesuunnitelmaan tai ratalain (110/2007) mukaiseen hyväksyttyyn ratasuunnitelmaan. Kunta voi rakennusjärjestyksessä kuitenkin määrätä, että rakentamislupaa ei kunnassa tai sen osassa tarvita tässä momentissa tarkoitettuun rakentamishankkeeseen, jos rakentamishanketta voidaan pitää vähäisenä.

Rakentamislupa tarvitaan myös sellaiseen korjaus- ja muutostyöhön, joka on verrattavissa rakennuksen rakentamiseen, sekä rakennuksen laajentamiseen tai sen kerrosalaan laskettavan tilan lisäämiseen. Rakennuskohdetta korjattaessa rakentamislupa tarvitaan, jos korjaus kohdistuu vähäistä merkittävämmässä määrin toimenpidealueessa todetun terveyshaitan poistamiseen, toimenpidealueen kantava rakenne on vaurioitunut tai korjaustoimenpiteet voivat vaarantaa rakennuskohteen terveellisyyden tai turvallisuuden taikka korjaamisella on merkittävää vaikutusta kaupunkikuvaan, maisemaan tai kulttuuriperintöön. Rakentamislupa tarvitaan myös korjaamiseen, joka kohdistuu rakennuskohteen olennaisiin ominaispiirteisiin. Korjaamiseen tarvitaan aina rakentamislupa, jos:

1) korjataan tai muutetaan kaavan tai lain nojalla suojeltua taikka historiallisesti tai rakennustaiteellisesti arvokasta rakennusta tavalla, jolla on merkittävää vaikutusta rakennuksen suojeltavalle tai rakennustaiteelliselle arvolle;

2) rakennuksen vaippaan tai teknisiin järjestelmiin liittyvällä korjaus- tai muutostyöllä voidaan vaikuttaa merkittävästi rakennuksen energiatehokkuuteen taikka energia- ja ympäristövaikutuksiin rakennuksen koko elinkaaren aikana;

3) muutetaan rakennuksen tai sen osan käyttötarkoitusta olennaisesti.

24 § Luvanvaraisuudesta vapautetut uudisrakentamiskohteet ja niitä koskevat määräykset

24.1 Yleismääräys

Vaikka rakennuskohteen toteuttaminen ei edellyttäisi rakentamislupaa, on rakentamisessa noudatettava asema- ja yleiskaavan ja rakennusjärjestyksen määräyksiä sekä rakentamiseen liittyviä määräyksiä ja asetuksia. Lupatarpeen vapautuksesta huolimatta rakentamishanke vaatii pätevät suunnittelijat, pääpiirustukset, erityissuunnitelmat sekä työmaa aikaisen toteutuksen valvonnan. Viranomaisen pyytäessä asiakirjat on esitettävä.

Rakentamisluvanvaraisuudesta vapautettu rakentaminen voi edellyttää myös poikkeamispäätöstä esimerkiksi rakennusjärjestys- ja asemakaavamääräyksistä tai maisematyölupaa rakentamisalueella olevien puiden kaatamiseksi. Kulttuurihistoriallisesti arvokkaille alueille kohdistuvissa

poikkeamispäätöksissä tarvitaan museoviranomaisen lausunto uudisrakentamisen soveltuvuudesta.

Vapautettujen rakennuskohteiden rakentamisessa on huomioitava etäisyydet muista rakennuskohteista ja naapurin rajasta sekä niiden on sopeuduttava ympäristöönsä.

Ympäristö- ja kaupunkikuvallisista syistä konttityyppisiä, pressupintaisia tms. rakennuskohteita ei lähtökohtaisesti sallita sijoitettavaksi asemakaavaalueelle, pois lukien teollisuustontit. Luvanvaraisuudesta on kuitenkin vapautettu työmaaparakkien sijoittaminen rakenteilla olevalle rakennuspaikalle rakennustyön ajaksi.

Vapautus luvanvaraisuudesta ei koske;

- rakennuksen rakentamista alueelle, jolla ei ole rakennusoikeutta
- rakennuskohteen (rakennus tai esim. katosrakennelma) rakentamista ranta-alueelle, joka ei ole rakennuspaikka
- ranta-alueen luonnon monimuotoisuusvyöhykettä (15 metriä rantaviivasta)

RakL 42 §:n 2 momentissa ja RakL 53 §:n tarkoitettuina vähäisinä hankkeina pidetään seuraavat ehdot täyttäviä rakentamiskohteita, jotka vapautetaan luvanvaraisuudesta:

24.2 Aidat ja niiden tukimuurit

Yleismääräykset

Aidan ja tukimuurin materiaali, muoto ja värisävyn tulee olla alueelle ominainen ja soveltua maisemaan sekä kaupunkikuvaan.

Kaavatietä tai muuta yleistä aluetta vastassa oleva kiinteä aita on tehtävä kokonaan tontin tai rakennuspaikan puolelle, etäisyys rajaan tulee olla vähintään 0,6 metriä. Aita on tehtävä niin ettei siitä aiheudu haittaa naapureille, liikenteelle ja liikenneturvallisuudelle, tien kunnossa- ja puhtaanapidolle eikä teknisen verkostojen käytölle ja kunnossapidolle. Istutettavan aidan oksiston tulee täysikasvuisenakin pysyä omalla tontilla.

Luvanvaraisuudesta on vapautettu tonttien välisen aidan rakentaminen kiinteistöjen rajalle, kun tonttien haltijat ovat yhdessä sopineet kirjallisesti tonttien välisen aidan rakentamisesta ja kunnossapidosta ja kun

1) asuintonttien aidan enimmäiskorkeus tukimuureineen on 1,5 metriä, (tukimuurin enimmäiskorkeus on 0,5 metriä)
2) teollisuus-, liike- ja varastotonttien aidan enimmäiskorkeus on 2,3 metriä
3) muiden tonttien aidan enimmäiskorkeus on 1,5 metriä

4) kasvillisuusaita voi olla korkeampi

Luvanvaraisuudesta on vapautettu kokonaan tontin puolelle sijoittuva katuun, puistoon ja muuhun yleiseen alueeseen rajoittuva aidan rakentaminen, kun kadun / tien vastainen aita ei aiheuta näkemäestettä ajotielle ja

1) kadun vastaisen aidan enimmäiskorkeus tukimuureineen on 1,2 metriä
2) puistoa ja muita alueita vastainen aita tukimuureineen on enintään 1,5 metriä

3) teollisuus-, liike- ja varastotonttien aidan enimmäiskorkeus on 2,3 metriä

4) muiden tonttien aidan enimmäiskorkeus on 1,5 metriä

5) kasvillisuusaita voi olla korkeampi, lukuun ottamatta kadunvastaista aitaa

6) muiden tonttien aidan enimmäiskorkeus on 1,5 metriä

Muu kuin asemakaava-alue

Aidan rakentaminen on vapautettu luvanvaraisuudesta.

24.3 Aurinkosähköjärjestelmät

Aurinkosähköjärjestelmien tulee sopeutua rakennukseen siten, että ne eivät heikennä kaupunkikuvaa.

Suojellut kohteet, arvokkaat kulttuuriympäristöt ja ranta-alueet

Suojelluissa kohteissa ja arvokkaassa kulttuuriympäristössä aurinkosähköjärjestelmää ei saa sijoittaa kadun puoleiselle sivulle. Lähtökohtaisesti sijoittelu toteutetaan talousrakennusten katoille tai maaperustaisena.

Suojelluissa kohteissa ja ranta-alueella paneelin pinta ei saa aiheuttaa ympäristöön häiritseviä heijasteita.

Luvanvaraisuudesta on vapautettu rakennuksen katolle tai rakennuspaikan yhteyteen sijoitettava paneelikenttä tai aurinkokeräimet, kun niiden kokonaisteho on alle 100 kW. Suojelluissa asuinrakennuskohteissa tai niiden sijaitessa arvokkaassa kulttuuriympäristössä luvanvaraisuudesta on vapautettu, kun niiden kokonaisteho on alle 10 kW. Sijoittaminen ei saa heikentää kulttuurihistoriallisesti arvokkaan alueen ja rakennuksen arvoja. Suojeltuun rakennukseen ja/ tai ympäristöön tai kulttuuriympäristöön kohdistuvan aurinkosähköjärjestelmän rakentaminen edellyttää museoviranomaisen lausuntoa. Aurinkopaneelikentän sijoituksessa on huomioitava mahdollinen arkeologinen kulttuuriperintö.

24.4 Ilmalämpöpumput

Ilmalämpöpumput ja muut vastaavat **julkisivuun kiinnitettävät tekniset laitteet ovat vapautettu** rakentamisluvan tarpeesta, kun ulkoyksikköä ei sijoiteta suojellun rakennuskohteen suojeltuun kadunpuoleiseen pääjulkisivuun tai sen välittömään läheisyyteen.

Yleismääräykset

Ilmalämpöpumput tulee sijoittaa siten, etteivät ne heikennä kaupunkikuvaa. Kerrostaloissa laitteet on sijoitettava esim. parvekkeelle.

Katujulkisivun puolelle asennettava ilmalämpöpumpun tai muun vastaavan teknisen laitteen ulkoyksikkö on verhoiltava julkisivuun sopivaksi.

Ilmalämpöpumppujen sijoittamisessa on huomioitava sen tuottama melu.

Muilla teknisillä laitteilla tarkoitetaan sellaista laitetta, jonka ulkoyksikkö kokonsa, tuottamansa äänensä, hajunsa ja julkisivuun sopeutettu ulkonäkönsä vastaa ilmalämpöpumpun ulkoyksikköä. **Suojellut kohteet ja arvokkaat kulttuuriympäristöt**

Arvokkailla kulttuuriympäristöalueilla ilmalämpöpumppujen ulkoyksikköjen sijoittamiseen on kiinnitettävä erityistä huomiota.

Ilmalämpöpumppu ulkoyksiköineen ei saa heikentää rakennuksen ominaispiireteitä tai rakennustaiteellista arvoa.

Suojelluissa kohteissa ja arvokkaassa kulttuuriympäristössä ilmalämpöpumppuja ei saa sijoittaa kadun puoleiselle julkisivulle. Laitteet sopeutetaan julkisivuun ja maisemaan.

24.5 Kiinteistökohtaiset jätevesijärjestelmät

Yleismääräykset

Yleismääräykset koskevat sekä lupaa vaativia että luvanvaraisuudesta vapautettuja kohteita. Jätevesijärjestelmät tulee toteuttaa voimassa olevan ympäristönsuojelulain, aiheeseen liittyvien asetusten sekä Humppilan kunnan voimassa olevien ympäristönsuojelumääräysten mukaisesti.

Luvanvaraisuudesta on vapautettu rakennuksen liittäminen vesihuoltolaitoksen verkostoon.

Vesihuoltolaitoksen toiminta-alueella sijaitseva rakennus on liitettävä laitoksen vesijohtoon ja viemäriin vesihuoltolain mukaisesti. Ympäristönsuojeluviranomainen voi myöntää vapautuksen vesihuoltolain liittämisvelvollisuudesta. Mikäli vapautus on myönnetty, tulee päätös liittää rakentamislupahakemukseen.

Luvanvaraisuudesta on vapautettu kiinteistökohtaisen jätevesijärjestelmän rakentaminen, kun

1) rakennuspaikka sijaitsee asemakaava-alueen ulkopuolella ja jätevesijärjestelmään ei johdeta käymäläjätevesiä. Kysymyksessä on ns. harmaavesijärjestelmän rakentaminen, joka ei sijoitu pohjavesi- tai pohjaveden muodostumisalueelle, vedenottamoiden varoalueille eikä rantavyöhykkeelle (100 m).

2) rakennuspaikka sijaitsee asemakaava-alueen ulkopuolella ja jätevedet johdetaan rakennuspaikalla tiiviiseen jätevesisäiliöön.

3) rakennuksessa on ns. kantovesi ja se sijoittuu muualle kuin asemakaava-alueelle tai ranta-alueelle.

Sekä asemakaava-alueella saunan vähäisten vesien imeyttäminen tontilla, kun saunassa ei ole paineellista vettä ja vettä ei käytetä peseytymiseen eikä veden imeyttämisestä seuraa ympäristön pilaantumisen vaaraa tai vettymisestä kosteusriskiä rakenteille.

Jätevesijärjestelmän tiiveys pohjavesialueella on varmistettava koestamalla se ennen käyttöönottoa.

24.6 Savupiiput ja tulisijat

Luvanvaraisuudesta on vapautettu rakennuskohteen yhteyteen rakennettava uusi savupiippu ja tulisija, silloin kun toimenpide ei vaadi rakenteellisia muutoksia ja kun käytetään tyyppihyväksyttyä savuhormia ja hanke toteutetaan valmistajan tyyppihyväksynnän mukaisesti.

24.7 Julkisivuun kiinnitettävät laitteet

Luvanvaraisuudesta on vapautettu;

- antennin sijoittaminen rakennuskohteeseen tai pihamaalle
- julkisivuun kiinnitettävän kilven ja markiisin asentaminen
- muut vastaavat toimenpiteet

24.8 Laiturit

Luvanvaraisuudesta on vapautettu asuintontille sijoittuvan yhden pienehkön laiturin rakentaminen, kun laiturin pituus on enintään 15 metriä ja leveys enintään 2 metriä / pinta-ala enintään 20 m^2. Laiturin sijoittaminen ei saa kaventaa vesistöä, eikä estää sen käyttöä.

24.9 Kasvihuoneet ja kasvutunnelit

Luvanvaraisuudesta on vapautettu asemakaava-alueen ulkopuolella maatilan tilakeskuksen alueelle sijoittuva kasvihuone ja kasvutunneli, kun

kasvihuoneen rakennusala on alle 200 m^2 ja kasvutunnelin rakennusala on alle 400 m^2.

24.10 Lantalat, lietesäiliöt ja laakasiilot

Luvanvaraisuudesta on vapautettu asemakaava-alueen ulkopuolella maatilan tilakeskuksen alueelle ja yksittäisenä maatilan hallinnoimalle etäalueelle sijoittuva alle 1000 m^3 kattamaton (ei kiinteää vesikatetta oleva) lantala, lietesäiliö ja laakasiilo, mikäli ne sijoittuvat pohjavesi- tai ranta-alueen/ vyöhykkeen ulkopuolelle.

24.11 Siilot ja varastointisäiliöt

Luvanvaraisuudesta on vapautettu asemakaava-alueen ja arvokkaan kulttuurimaiseman ulkopuolella maatilan tilakeskuksen ja yksittäisenä maatilan hallinnoimalle alueelle (esim. etäsiilo) sijoittuva siilo ja varastointisäiliö, kun siilon tai varastointisäiliön tilavuus on alle 500 m^3 tai kokonaiskorkeus on alle 30 metriä.

24.12 Liikuteltavat laitteet

Luvanvaraisuudesta on vapautettu rakennuspaikalle sijoitettavan tavanomaista retkeily- ja virkistyskäyttöä palvelevan liikuteltavan laitteen paikallaan pysyttäminen, kun

1) siirrettävä laite on enintään 4 metriä korkea ja sen kokonaisala on alle 30 m^2.

2) julkisivujen värisävyt ja materiaalit ovat ympäristöön sopeutuvia ja hillittyjä

3) paikallaan pitämisen enimmäisaika on 5 kk.

24.13 Puiden kaataminen asemakaava-alueella

Luvanvaraisuudesta on vapautettu asemakaava-alueella vähäisten puiden kaataminen.

Asemakaava-alueella voidaan kaataa puita ilman rakentamislain 53 §:n mukaista maisematyölupaa (vaikutuksiltaan vähäisiä), kun kaikki seuraavat ehdot täyttyvät;

1) Puut sijaitsevat omalla kiinteistöllä

2) Puita kaadetaan enintään 5 kappaletta ja tontille jää vielä varjostavia puita kaatotoimenpiteen jälkeen. Kaatamisen jälkeinen tilanne täyttää asemakaavassa määritetyt puiden ja kasvillisuuden määrävaatimukset.

3) Asemakaavassa ei ole puita tai aluetta koskevia suojelumääräyksiä tai puu ei ole luonnonsuojelulain perusteella tehdyllä perusteella rauhoitettu.

4) Puut eivät ole maisemakuvallisesti merkittäviä, esim. komeita vanhoja yksittäispuita, puuryhmiä, puukujanteita tai vastaavia, joiden hävittämisellä olisi olennaisesti ympäristöä köyhdyttävä vaikutus.

5) Kaataminen on kertaluonteinen toimenpide eikä ole jatkuvaa toimintaa.

6) Rajalla/ rajan läheisyydessä (alle 0,6 m etäisyys) kasvavien puiden kaatamiselle saadaan naapurin suostumus.

7) Puut eivät sijaitse ekologisella vyöhykkeellä tai suojelulla alueella

Kuolleet tai pahasti vaurioituneen puun voi kaataa ilman lupaa. Puun kunto on tarvittaessa pystyttävä jälkeenpäin todistamaan (esim. valokuvin). Rakennusvalvontaviranomainen voi velvoittaa istuttamaan puun tilalle uuden vastaavan puun.

Lupa puiden kaatamiseen tarvitaan, mikäli edellä mainitut ehdot eivät täyty.

25 § Luvanvaraisuudesta vapautetut korjaus- ja muutostyöt ja niitä koskevat määräykset

25.1 Yleismääräys

RakL 42 §:n 2 momentissa tarkoitettuina vähäisinä hankkeina pidetään seuraavat ehdot täyttäviä rakentamiskohteita ja -toimenpiteitä, jotka vapautetaan luvanvaraisuudesta. Lupatarpeen vapautuksesta huolimatta rakennushanke vaatii pätevät suunnittelijat, pääpiirustukset, erityissuunnitelmat sekä työmaa-aikaisen toteutuksen valvonnan.

25.2 Asuinrakennusten terassien ja parvekkeiden lasittaminen

Luvanvaraisuudesta on vapautettu terassin ja parvekkeen kattaminen ja lasittaminen, kun

1) katettava ala on alle 50 m2

2) terassit ja parvekkeet ovat osastoituja palomääräysten edellyttämällä tavalla.

3) katettu terassi sijoittuu määräysten mukaiselle etäisyydelle naapurin rajasta, rannasta ja rakennuksista

4) seinälasituksesta on avattavissa vähintään 30 % ulkoilmaan rajoittuvasta osasta.

5) lasitukset ovat yhteneväiset samassa rakennuksessa

6) toimenpiteellä ei muodostu kerrosalaan laskettavaa tilaa.

7) asemakaavamääräykset tai rakennustapaohjeet eivät muuta määrää

Arvokkailla kulttuuriympäristöalueilla ja suojelluissa rakennuksissa rakentamista suunniteltaessa on erityistä huomiota kiinnitettävä rakennuskohteen sijoittamiseen ympäristöön, maisemaan, rakennuskantaan ja alueen ominaispiirteiden säilyttämiseen niin, että kulttuuriympäristö ja suojeluarvot säilyvät.

Suojeltuun rakennukseen ja ympäristöön kohdistuvan terassin ja parvekkeiden lasittaminen edellyttää museoviranomaisen lausuntoa.

25.3 Savupiiput ja tulisijat

Luvanvaraisuudesta on vapautettu uuden savupiipun ja tulisijan asentaminen olemassa olevan vastaavanlaisen tilalle, silloin kun toimenpide ei vaadi rakenteellisia muutoksia ja käytetään tyyppihyväksyttyä savuhormia ja hanke toteutetaan valmistajan tyyppihyväksynnän mukaisesti.

25.4 Julkisivun ja katon värisävyn sekä materiaalin muutokset

Julkisivun ja katon värisävyn sekä vuorilautojen ja ikkunapuitejaon tulee olla alueelle ja rakennusajankohdalle ominainen.

Luvanvaraisuudesta on vapautettu rakennusten julkisivun ja katon värisävyn, vähäiset ikkuna- ja oviaukko muutokset, edellyttäen että noudatetaan kaavamääräyksiä ja rakennustapaohjeita. Toimenpide ei saa heikentää rakennuksen arkkitehtuuria eikä rakennushistoriallisten arvojen säilymistä. Arvokkailla kulttuuriympäristöalueilla ja suojelluissa rakennuksissa muutos edellyttää museoviraston lausuntoa.

6. RAKENTAMINEN ERITYISALUEILLA

26 § Arvokkaat ja suojellut ympäristöt ja kohteet

26.1 Arvokkaan kulttuuriympäristöalueen ja kohteen määritelmä

Arvokkailla kulttuuriympäristöalueilla ja -kohteilla tarkoitetaan seuraavia alueita ja kohteita:

1) museoviraston tekemään inventointiin perustuvat valtakunnallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt (RKY) Löytyvät museoviraston ylläpitämällä www.rky.fi sivustolta.

2) valtakunnallisesti arvokkaat maisema-alueet (VAMA). Löytyy www.ymparisto.fi sivustolta.

3) maakuntakaavassa osoitetut maakunnallisesti arvokkaat rakennetut kulttuuriympäristöt (MRKY), jotka käsittävät sekä maisema- että rakennetun kulttuuriympäristön alueita www.hameenliitto.fi.

4) suojellut muinaismuistoalueet ja muinaisjäännökset sekä

valtakunnalliset merkittävät arkeologiset alueet (VARK). Löytyvät museoviraston kulttuuriympäristön palveluikkunasta www.kyppi.fi.

5) kulttuuriympäristön hoitosuunnitelmassa osoitetut paikallisesti arvokkaat rakennuskohteet ja -alueet

6) asema-, yleis- ja osayleiskaavoissa osoitetut kaupunkikuvallisesti tai kulttuuriympäristöllisesti arvokkaat alueet ja alueen osat, jossa rakennettu ympäristökuva säilytetään

7) yleis- ja osayleiskaavoissa osoitetut erilliset arvokkaat rakennukset tai muut kohteet

8) erikseen määritetyt arvokkaat alueet ja kohteet

26.2 Erityisalueen yleiset määräykset

Arvokkaille kulttuuriympäristö- ja maisema-alueille rakentamista suunniteltaessa on erityistä huomiota kiinnitettävä rakennuskohteen sijoittumiseen ympäristöön, maisemaan, rakennuskantaan ja alueen ominaispiirteiden säilyttämiseen niin, että kulttuuriympäristö- ja maisema-arvot säilyvät.

Alueella olevaa rakennuskantaa ja pihapiirejä tulee säilyttää ja korjata perinteitä vaalien. Rakentamisen tulee tapahtua alueen kulttuurihistoriallisia ja maisemallisia arvoja erityisesti huomioiden.

26.3 Suojellun rakennuksen määritelmiä

Kun kaavamääräys tai suojelupäätös kieltää rakennuksen julkisivun tyylin ja ominaispiirteiden muuttamisen, tällaisiksi tyylin ja ominaispiirteiden muuttamiseksi katsotaan rakennuksen julkisivun, katon, ovien ja ikkunapuitteiden ja - karmien materiaalin, värityksen sekä ikkunajaon muuttaminen.

Kun suojelu koskee rakennuksen sisätiloja, tyylin ja ominaispiirteiden muuttamiseksi katsotaan sisäkaton, seinien, lattian, listojen, helojen ja valaisinten sekä kiinteiden kalusteiden muuttaminen.

26.4 Selvitysvaatimukset

Rakennettaessa uudis- tai lisärakennusta sellaiselle tontille, jonka asemakaava on ollut voimassa yli 13 vuotta, on selvitettävä tontin mahdolliset kulttuuriarvot. Kun toimenpide kohdistuu arvokkaaseen kulttuuriympäristökokonaisuuteen tai kohteeseen tai suojeltuun rakennukseen, on ennen kaupunkikuvaan vaikuttavien toimenpiteiden toteuttamista, käyttötarkoituksen tai sisätilojen muuttamista oltava hyvissä ajoin yhteydessä rakennusvalvontaviranomaiseen. Tällöin on pyydettävä museoviranomaisen lausunto muutoshankkeesta ja kohteen kulttuurihistoriallisesta arvosta.

27 § Rakentaminen pohjavesialueilla

27.1 Pohjaveden suojelu ja pilaantumisen estäminen

Pohjaveden suojeluun ja pintavesien pilaantumisen ehkäisemiseen on kiinnitettävä erityistä huomiota pohjavesialueilla rakennustöitä tehtäessä.

Ainoastaan puhtaiden hulevesien imeyttäminen pohjavesialueelle on mahdollista.

Maata kaivettaessa pohjaveden ylimmän pinnan ja maanpinnan välille on jätettävä riittävä suojakerros ja täyttöjä tehtäessä täyttöainesten on oltava laadultaan täyttöön soveltuvia puhtaita maa-aineksia. Pohjavesialueet löytyvät mm. www.vesi.fi karttapalvelusta.

27.2 Selvitysvaatimukset

Rakentamista suunniteltaessa on tarvittaessa tutkittava rakentamisen vaikutukset pohjaveden laatuun, korkeusasemaan ja virtauksiin.

Rakentaminen tärkeillä pohjavesialueilla ja pohjaveden pysyvä alentaminen edellyttää pohjaveden hallintasuunnitelmaa ja tarkkailuohjelmaa.

Pohjaveden laadun, määrän tai pinnantason muuttaminen edellyttää vesilain mukaisen lupatarpeen arviointia.

27.3 Energiakaivojen sijoittaminen pohjavesialueilla

Energiakaivon rakentamista pohjavesialueilla ei sallita. Poikkeusluvan hakeminen edellyttää, aina ennen toimenpidettä, vesilain mukaisen lupatarpeen arviointia.

27.4 Jätevesien käsittely pohjavesialueella

Pohjavesialueella jätevesien imeyttäminen on kielletty, ellei ympäristönsuojeluviranomainen myönnä poikkeusta kiellosta.

Jätevesien käsittely on tehtävä ympäristönsuojelulainsäädännön ja määräysten mukaisesti. Esim. puhdistamo voi olla pohjavesialueella, jos puhdistetut jätevedet voidaan johtaa pohjavesialueen ulkopuolelle. Jätevesien erillisviemäröintiä suositellaan myös pohjavesialueiden ulkopuolella.

28 § Pilaantunut maaperä

28.1 Selvitysvaatimukset

Jos tontin tai ympäröivän alueen maaperä on pilaantunut tai sen epäillään pilaantuneen, maaperä on tutkittava. Pilaantuneesta maa-alueesta ja sen puhdistamisesta on ilmoitettava valtion valvontaviranomaiselle.

Pilaantunut maaperä on puhdistettava rakentamiseen soveltuvaksi joko ennen rakentamiseen ryhtymistä tai rakentamisen yhteydessä/ aikana.

29 § Haitalliset yhdisteet

29.1 Selvitys- ja ilmoitusvaatimus

Erityissuunnitelmissa tulee esittää rakenteelliset ratkaisut radonin torjumiseksi ja joilla huolehditaan siitä, ettei rakennettavien uusien ja peruskorjattavien asuin- ja työtilojen huoneilman radonpitoisuus ylitä valtakunnallisia ohjearvoja.

Jos rakentamiseen liittyvän suunnittelun tai rakennustyön aikana havaitaan haitallisia yhdisteitä (esim. radon ja arseeni), on siitä viipymättä ilmoitettava kunnan terveydensuojeluviranomaiselle.

Jos maaperän puhtautta ei ole pystytty tehtyjen tutkimusten perusteella yksiselitteisesti selvittämään, rakennusvalvontaviranomainen voi määrätä luvanhakijan varmistamaan rakennuksen alapohjarakenteiden ja ilmanvaihdon suunnittelulla, että maaperässä mahdollisesti olevat haitalliset yhdisteet eivät pääse rakennuksen sisätiloihin.

30 § Puisten perustusrakenteiden huomioon ottaminen

30.1 Yleiset määräykset

Alueilla, joilla rakennusten perustamiseen on käytetty puupaalutusta tai muita puisia rakenteita, rakentamisella ei saa haitallisesti muuttaa vallitsevia pohjaveden pinnan tasoja eikä estää pohjaveden virtausmahdollisuuksia.

Mahdollisimman laaja osa tontista tulee toteuttaa vettä läpäisevällä pintamateriaalilla.

30.2 Selvitysvaatimukset

Rakennustyön aikaiset pohjaveteen kohdistuvat lyhytaikaisetkin muutokset edellyttävät asiantuntijan laatimaa pohjaveden hallintasuunnitelmaa ja siihen liittyvää pohjaveden tarkkailuohjelmaa.

31 § Melun ja tärinän huomioiminen

31.1 Yleiset määräykset

Rakennuksen suunnittelussa ja rakentamisessa on kiinnitettävä erityistä huomiota rakennukseen ulkoapäin tunkeutuvan melun, runkomelun sekä tärinän torjuntaan rakennuksen käyttötarkoitus huomioiden.

Rautateiden, maanteiden ja katujen läheisyydessä rakennuspaikan maaperään liikenteestä mahdollisesti aiheutuva tärinä tai runkomelu tulee ottaa huomioon rakennusten sijoittamisessa ja rakenteiden suunnittelussa.

31.2 Selvitysvaatimukset

Liikenteen aiheuttamat maaperän tärinätasot tulee selvittää suunnitteluvaiheessa tarvittaessa mittauksin.

Rakennettaessa tie-, katu- tai ratamelualueille tulee tarvittaessa ennen rakennuksen käyttöönottoa todentaa ääneneristävyyden riittävyys melumittauksella.

32 § Jokioisten varalaskupaikan sijainnista johtuvat rakentamisrajoitteet (Forssa, Jokioinen, Humppila)

Jokioisten varalaskupaikan rakentamisrajoitteet on huomioitava laskeutumisaluetta koskevissa rakennushankkeissa. Rakentamisrajoitteita koskevat alueet on esitetty liitekartassa (Liite 1).

7. LUONNON MONIMUOTOISUUS RAKENTAMISESSA

33 § Luonnon monimuotoisuuden huomioiminen kaikilla rakennuspaikoilla

33.1 Yleiset määräykset

Rakentamisen suunnittelussa tulee huomioida puiden ja viheralueiden säilyttäminen ja lisääminen.

Mahdollisimman suuri osuus rakennuspaikasta on pyrittävä säilyttämään viherpeitteisenä ja vettä läpäisevänä. Viherpeitteisyyteen luetaan myös viherkatot.

Rakennettaessa on pyrittävä säilyttämään puut, joiden kaataminen ei ole rakentamisen kannalta välttämätöntä.

33.2 Pihan rakentaminen

Rakentamattomat tontin osat tulee säilyttää ensisijaisesti mahdollisimman luonnontilaisina ja puustoisina.

Käsiteltävät piha-alueen osat tulisi mahdollisuuksien mukaan toteuttaa vettä läpäisevin kerroksin ja suosia niillä istutuksia ja viherrakentamista.

Istutuksissa ja viherkatoilla tulee suosia paikan kasvuolosuhteisiin sopivaa, monipuolista ja luontaista kasvilajistoa. Puiden ja pensaiden tulee olla luontaisia puu- ja pensaslajeja eli lajeja, jotka esiintyvät luontaisella levinneisyysalueellaan ja leviämispotentiaalillaan.

Puita ei saa istuttaa teknisten verkostojen päälle.

33.3 Selvitysvaatimus

Rakentamishankkeeseen ryhtyvän on selvitettävä lupahakemuksessa, miten uhanalaiset ja rauhoitetut eläin- ja kasvilajit otetaan huomioon rakentamisen tai muun toimenpiteen yhteydessä.

34 § Erityismääräykset asemakaava-alueilla

34.1 Yleiset määräykset

Asemakaava-alueella asuinpientalotontin pinta-alasta tulee 1/3 olla viherpeitteisestä ja vettä läpäisevää pintamateriaalia. Viherpeitteisyyteen luetaan myös viherkatot.

34.2 Pihan rakentaminen

Asemakaavassa istutettavaksi määrätylle sekä rakentamattomalle tontin osalle on istutettava tai siinä on säilytettävä varjostavia puita ja pensaita.

35 § Erityismääräykset asemakaava-alueiden ulkopuolisilla alueilla

Peltoalueiden maisemaan vaikuttava rakentaminen tulee sijoittaa olemassa olevien pihapiirien ja metsäsaarekkeiden tuntumaan. Avoimen peltoalueen ja näkyvän maaston korkeimpien kohtien käyttämistä rakennuspaikkana tulee välttää.

Rakentamisessa on pyrittävä säilyttämään rakennuspaikan luonnonmukaisuus sekä säästettävä luonnon merkittäviä kauneusarvoja ja erikoisia luonnonesiintymiä, kuten esimerkiksi siirtolohkareita ja kauniita yksittäispuita.

36 § Erityismääräykset ranta-alueilla

36.1 Yleiset määräykset

Rakennuskohteiden rakentaminen on suunniteltava ja toteutettava siten, että tontin puusto ja muu kasvillisuus, pinnanmuodot sekä luonnonarvot säilyvät mahdollisimman luonnonmukaisina.

Rakentamislupaa edellyttävän rakennuksen sijainnin rakennuspaikalla ja etäisyyden rantaviivasta tulee olla sellainen, että rantamaiseman luonnonmukaisuus säilyy.

36.2 Rakentamaton vyöhyke

Luonnon monimuotoisuuden turvaamiseksi tulee ranta-alueelle jättää rakentamaton vyöhyke, jonka leveys keskivedenkorkeuden mukaisesta rantaviivasta on vähintään 15 metriä.

36.3 Pihan rakentaminen

Rantarakennuspaikalla tulee rantaviivan välittömässä läheisyydessä (15 metriä) oleva puusto ja pensaisto säilyttää. Vain kasvuston harventaminen on sallittua.

37 § Arvokkaat luontoalueet

Rakentamisessa ja piha-aluetta suunniteltaessa ja toteutettaessa on kiinnitettävä erityistä huomiota luonnonarvojen säilyttämiseen rakennuspaikalla siten että puusto ja kasvillisuus, pinnanmuodot sekä luonnonarvot säilyvät mahdollisimman luonnonmukaisina.

38 § Lintuturvallinen rakentaminen

Rakennuskohteen ikkunoiden ja muiden lasiaiheiden kuten lasikaiteiden ja seinien; koko, sijoitus, pintakuviointi, lasin ominaisuudet ja muut ratkaisut sekä rakennuskohteen valaistus on suunniteltava ja toteutettava siten, etteivät ne ohjaa lintuja törmäämään laseihin.

8. PIHA-ALUEEN RAKENTAMINEN

39 § Piha-alueen suunnittelu ja rakentaminen

39.1 Yleiset määräykset

Piha-aluetta suunniteltaessa ja rakennettaessa on huolehdittava, että siitä tulee tontin tai rakennuspaikan käyttötarkoituksen edellyttämällä tavalla käyttökelpoinen, terveellinen, turvallinen ja viihtyisä eikä se tuota haittaa naapureille.

39.2 Korjausrakentamista koskeva erityismääräys

Olemassa olevan pihamaan käyttökelpoisuutta ja viihtyisyyttä tulisi mahdollisuuksien mukaan parantaa toteutettavien rakennustoimenpiteiden yhteydessä esimerkiksi autopaikka-alueiden, puiden ja istutuksien, leikki- ja oleskelualueiden ja piharakennelmien osalta sekä parantamalla piha-alueen esteettömyyttä.

40 § Piha-alueen korkeusasema

Piha-alueen korkeusaseman on sopeuduttava olemassa olevan ja suunnitellun ympäristön korkeusasemiin siten, että se sopeutuu luontevasti naapurin, kadun ja muiden ympäröivien alueiden korkeusasemaan.

41 § Pengerrykset ja tukimuuri

Jos pihamaata on tarpeen tasata, se on ensisijaisesti toteutettava pengertämällä ja toissijaisesti tukimuureilla. Tukimuurin näkyvän osuuden enimmäiskorkeus on 0,5 metriä.

Pengertämistä tontin rajalla ei saa tehdä jyrkemmäksi kuin 1:3 kaltevuudella. Pengerrykset on tehtävä irti rajasta ja huolehdittava hulevesien johtamisesta. Pengerrykset tulee sopeuttaa ympäristöön esim. istutuksin.

42 § Ajoneuvoliittymä ja liikennejärjestelyt, pelastustie

42.1 Ajoneuvoliittymä

Tontille tai rakennuspaikalle saa rakentaa yhden kadulle tai tielle johtavan ajoneuvoliittymän. Erityisestä syystä rakennusvalvontaviranomainen voi sallia teknisen osaston suostumuksesta rakennettavaksi toisen ajoneuvoliittymän, mikäli se tontin tai rakennuspaikan käytön kannalta on perusteltua. Liittymärummun koko tulee olla vähintään 315 mm, ellei poikkeustapauksissa oja ole rummulle liian matala ja ojan vesimäärä vähäinen.

Ajoneuvoliittymässä on oltava riittävä esteetön näkemäalue.

Maanteille rakennettavista liittymistä päättää toimivaltainen tienpitoviranomainen. Tarvittavat maantien suoja-alueet ovat pääsääntöisesti valta- ja kantateillä 30 metriä ja seutu- ja yhdysteillä 20 metriä tien keskilinjasta mitattuna.

Asemakaava-alueilla

Ajoneuvoliittymän leveys asuntoalueilla saa olla enintään 8 metriä ja muilla alueilla enintään 13 metriä. Ajoliittymän pituuskaltevuus ei saa olla jyrkempi kuin 1:10.

42.2 Liikennejärjestelyjen turvallisuus

Tontin ajoneuvoliikenne ja esteettömät kulkuväylät on suunniteltava ja toteutettava siten, ettei niistä aiheudu vaaraa tai haittaa asukkaille, ympäristölle tai yleiselle liikenteelle.

Tontin autopaikat ja pihajärjestelyt tulee toteuttaa siten, että autoilla on kääntymismahdollisuus oman tontin alueella, jotta kadun tai tien liikenneturvallisuus ei vaarantuisi.

42.3 Pelastustie

Hälytysajoneuvoilla tulee olla pääsy riittävän lähelle rakennusta ja sen sisäänkäyntejä.

Pelastuslaitoksen nostokalustolla on oltava vapaa pääsy kaikille yli kolmikerroksisille rakennuksille ja varateille (esim. ikkuna, parveke, vesikatto), jotka sijaitsevat yli 10 metrin korkeudessa tai sitä korkeamman rakennuksen lähelle siten, että pelastustoimenpiteet ovat mahdollisia. Pelastustielle tontin sisääntulon yhteyteen on sijoitettava pelastustietä osoittava kilpi.

Pelastustien tulee olla vähintään 3,5 metriä leveä ja vapaan ajokorkeuden vähintään 4,5 metriä.

Pelastustien toteutuksessa tulee olla yhteydessä paikalliseen pelastusviranomaiseen.

43 § Auto- ja polkupyöräpaikat

43.1 Moottoriajoneuvot ja sähköiset liikkumisvälineet

Ellei asemakaavassa ole toisin määrätty, tontille tulee rakentaa 1,5 kappaletta autopaikkoja yhtä asuntoa kohden ja joista vähintään 10 % on nimettävä vieraspysäköintipaikoiksi.

Tontilta tulee uudis- ja muutosrakentamisen yhteydessä varata riittävästi tilaa myös kevyiden mopoautojen tms., moottoripyörien ja mopojen pysäköintiin sekä sähköautojen tai muiden sähköisten liikkumisvälineiden latauspisteille.

Esteettömyys

Asuinkerros- ja rivitalotonteille on rakennettava 1 autopaikka jokaista alkavaa 30 paikkaa kohden liikkumis- ja toimimisesteisille käyttäjille ja ne tulee sijoittaa niiden käytettävyyden kannalta tarkoituksenmukaisesti ja merkitä erillisin tunnuksin. Näiltä autopaikoilta on oltava liikkumis- ja toimimisesteisille soveltuva kulkuväylä rakennukseen ja sitä palveleviin tiloihin.

43.2 Polkupyöräpaikat

Tontilta on varattava riittävästi tilaa polkupyörien säilyttämistä varten ja niiden tulee olla esteettömästi saavutettavissa sekä mahdollisuuksien mukaan rakennuksen sisäänkäynnin tuntumassa.

Ellei asemakaavassa ole toisin määrätty on polkupyöräpaikkoja rakennettava seuraavasti:

Asuinrakennukset

Asuinkerros- ja rivitalotontilla polkupyörien säilytystilaa on oltava vähintään 1 polkupyöräpaikka asuntojen kerrosalaan 30 k-m^2 kohden. Vähintään puolet paikoista tulee sijaita pihatasossa olevassa katetussa ja lukittavassa tilassa. Ulkona sijaitsevat pihapaikat tulee olla runkolukitsemisen mahdollistavia.

Asuinkerrostalojen ulkoiluvälinevarastojen, pyörävarastojen tai sisäänkäyntien yhteyteen on varattava myös tilaa erikoispyörille.

Työ-, kokoontumis- ja liiketilat

Yksityisten ja julkisten lähipalveluiden sekä työ-, kokoontumis- ja liiketilojen tonteilla on oltava vähintään 1 polkupyöräpaikka kutakin rakennettavaa 50 k-m^2 kohden. Polkupyöräpaikat on sijoitettava pääsisäänkäyntien läheisyyteen ja niiltä on oltava sujuva yhteys liikenneväylille. Polkupyöräpaikoista vähintään puolet on rakennettava katetuiksi ja runkolukitsemisen mahdollistaviksi.

43.3 Polkupyöräpaikat, korjaus- ja muutostyöt

Piha-alueeseen kohdistuvan rakennustoimenpiteen yhteydessä tulee mahdollisuuksien mukaan parantaa polkupyörien pysäköintiä ja säilytystä.

44 § Jätehuolto ja varastointitilat

44.1 Jätehuolto

Jätteenkeräysvälineet, jätetilat, -katokset, -aitaukset ja kompostit eivät saa rumentaa ympäristöä.

Keräysvälineitä, jätekatoksia ja -aitauksia, kompostoreita tai komposteja ei saa sijoittaa tonttiliittymän näkemäalueelle.

Keräysvälineet, jätekatokset -aitaukset tulee sijoittaa paloturvallisuus huomioiden.

Jätehuollon säiliöiden ja rakennuskohteiden tulee täyttää palovaarallisten rakennuskohteiden lisäksi seuraavat etäisyysvaatimukset;

1) Enintään kahden jäteastian sekä syväkeräysastioiden osalta etäisyys vähintään 4 metriä rakennuksen räystäslinjasta,
2) Useamman kuin kahden jäteastian kokonaisuus on sijoitettava vähintään 6 metrin etäisyydelle räystäslinjasta ja 3) Jätekatokset sijoitetaan vähintään 8 metriä rakennuksesta

Edellä mainittuja etäisyysvaatimuksia voidaan pienentää suojarakenteilla.

44.2 Varastointilat

Ellei asemakaavassa ole toisin määrätty on pientalotonteille rakennettava ulko- varastointitiloja seuraavasti:

- omakoti- ja paritalossa vähintään 10 m^2 / asunto
- rivitalossa vähintään 5 m^2 / asuinhuoneisto

45 § Rakennuspaikan lumet

Tontilta on varattava tontin lumien varastoinnille riittävästi tilaa. Lunta ei saa siirtää ja varastoida katu- tai muulle yleiselle alueelle.

Lumen sulamisvesistä (hulevesistä) ei saa aiheutua haittaa tai ongelmia.

Tontin sisäiset pelastusreitit on pidettävä myös talviaikana kulkukelpoisina.

46 § Hulevedet ja perustusten kuivatusvedet

Rakentamattomat tontin osat tulee säilyttää mahdollisimman puustoisena ja suosia viherrakentamista sekä vettä läpäiseviä pintakerroksia. Asemakaava-alueelle sijoittuvan tontin pinta-alasta tulee vähintään yksi kolmasosa olla vettä läpäisevää pintamateriaalia. Tehtäessä muutoksia pihamaalla on mahdollisuuksien mukaan lisättävä alueiden vettä läpäisevää pinta-alaa.

Kiinteistön omistaja tai haltija vastaa kiinteistönsä hulevesien eli rakennetulla alueella maan pinnalle, rakennusten katolle tai muulle pinnalle kertyvän sade- tai sulamisvesien sekä perustusten kuivatusvesien hallinnasta. Hulevesistä ei saa aiheutua haittaa naapurikiinteistöille.

Tontille on rakennettava hulevesien ja perustusten kuivatusvesijärjestelmä. Lähtökohta on, että vedet imeytetään kokonaan tai osittain omalla tontilla, mikäli maaperäolosuhteet sen sallivat ja jollei siitä aiheudu alueen rakennuksille kosteusvauriovaaraa.

Ne hulevedet ja perustusten kuivatusvedet, joita ei imeytetä tontilla, on johdettava tarvittaessa viivyttämällä yleiseen hulevesijärjestelmään. Viivytys on toteutettava ensisijaisesti luontopohjaisina ratkaisuina kuten painanteina, viivytysaltaina tai vastaavina, ja toissijaisesti maanalaisena viivytysratkaisuna.

Vesihuoltolaitos antaa ohjeita verkostoonsa liittymisestä ja osoittaa kiinteistön ja vesihuoltolaitoksen järjestelmän rajakohdan sekä hulevesien viivytystarpeen kiinteistöllä liitoslausunnossa. Liitoslausunto on pyydettävä aina kun kiinteistöllä rakennetaan uutta, korjataan tai parannetaan olemassa olevaa hulevesiviemäröintiä.

Ellei kiinteistöllä ole saatavilla yleistä hulevesijärjestelmää tai vesilaitoksen hallinnoimaa hulevesijärjestelmää tai liitoskohta ei muusta syystä ole kohtuudella mahdollinen, voi kiinteistö johtaa alueellaan muodostuvat hulevedet kunnan teknisen osaston luvalla sen hallinnoimaan kuivatusjärjestelmään.

Avo-ojia ei saa täyttää, ellei selvitetä ojan täyttämisen vaikutuksia oman tontin ja naapuritonttien hulevesien johtamiselle ja haittojen syntymistä ehkäistä.

Korjaus- ja muutosrakentamisen yhteydessä on parannettava tontin puutteellisia hulevesijärjestelyjä rakennushankkeen koko ja laajuus huomioiden.

Selvitysvaatimukset

Imeyttäminen tontilla edellyttää pohjatutkimusta ja sen perusteella tehtyä pohjarakennesuunnitelmaa.

Rakennuksen rakentamista ja peruskorjaamista koskevaan rakentamislupahakemukseen on liitettävä selvitys hulevesien ja perustusten kuivatusvesijärjestelmän rakentamisesta tai olemassa olevasta järjestelmästä, sen riittävyydestä, toimivuudesta ja kunnossapidosta.

9. RAKENNUKSEN TAI SEN OSAN PURKAMINEN

47 § Rakennuksen tai sen osan purkaminen

47.1 Yleismääräys

Rakennuskohteen osittaisessa purkamisessa ja korjaamisessa on otettava huomioon rakennuksen ominaispiirteet, eikä toimenpide saa harkitsemattomasti johtaa rakennuksen alkuperäisestä tyylillistä poikkeavaan lopputulokseen.

Rakennuksen tai sen osan purkaminen vaatii aina joko purkamisluvan tai ilmoituksen. Suojellut rakennuskohteet vaativat aina purkamisluvan.

47.2 Selvitysvaatimukset

Rakennusvalvontaviranomainen voi erityisestä syystä rakennuksen purkamisen sisältävää rakentamislupahakemusta tai erillistä purkamislupahakemusta käsitellessään edellyttää, että hakija toimittaa selvityksen rakennuksen kunnosta ja käytettävyydestä sekä rakennuksen ja sen sisätilan historiallisesta tai rakennustaiteellisesta arvosta. Arvokkaissa kulttuuriympäristöissä ja kohteissa on aina tehtävä em. selvitys.

47.3 Purkamistyön toteuttaminen

Purkamistyöstä ei saa aiheutua haitallisia melu-, pöly- tai muita vastaavia vaikutuksia ympäristölle.

Purkamistyössä tulee noudattaa kiertotalouden periaatteita. Rakennuksen osien uudelleenkäyttöä rakennuspaikalla tai sen lähiympäristössä tulee priorisoida. Toissijaisesti materiaaleja tulee kierrättää.

Vesihuoltolaitokselta tulee pyytää ohjeet olemassa olevien vesi-, jätevesi-, ja hulevesiliittymien purkamiseksi ja käytöstä poistamiseksi.

47.4 Tontin siistiminen purkamisen jälkeen

Jos uuden rakennuksen rakentamista ei aloiteta välittömästi rakennuksen tai sen osan purkamisen jälkeen, niin tontti on viivytyksettä siistittävä ja maisemoitava purkamisen jäljiltä.

10. YLEISET ALUEET, KAUPUNKITILA (JULKINEN ULKOTILA)

48 § Puistot ja muut virkistysalueet, rannat ja laiturit

48.1 Puistot ja muut virkistysalueet

Puistoihin ja muille vastaaville virkistysalueille rakennettavien rakennusten, rakennelmien, laitosten ja muiden rakenteiden julkisivupintojen, puistokäytävien ja -aukioiden pinnoitteiden sekä hulevesien hallintajärjestelmien on sovelluttava kunkin puiston tai muun vastaavan virkistysalueen luonteeseen.

48.2 Kunnan (julkisen ulkotilan) rannat ja laiturit

Kunnassa rantaan sijoitettavien laiturien, aallonmurtajien ja muiden vastaavien rakennelmien tulee soveltua kunkin alueen ympäristökuvaan ja rantamaisemaan.

Kunnan (julkisen ulkotilan) laiturien tulee soveltua eri väestöryhmille.

49 § Kaupunkitilan (julkisen ulkotilan) rakennuskohteet

49.1 Puistot ja muut virkistysalueet

Toreille, puisto- ja virkistysalueille tulevat rakennuskohteet on pyrittävä sijoittamaan siten, etteivät ne haittaa alueiden käyttöä ja kunnossapitoa tai niiden saavutettavuutta.

49.2 Alueelliset jätteiden keräyspisteet

Kuntaan (julkinen ulkotila) voidaan sijoittaa alueellisia jätteiden keräilypisteitä, kun sijoittaminen perustuu oikeusvaikutteiseen kaavaan tai hyväksyttyyn katu- tai puistosuunnitelmaan.

11. RAKENNUSTYÖNAIKAISET JÄRJESTELYT

50 § Työmaan perustaminen, käyttö ja siistiminen

50.1 Työmaan perustaminen ja aitaaminen

Työmaa on, ottaen erityisesti huomioon jalankulkuliikenteen sujuvuus, erotettava ympäristöstään turvallisesti ja tarkoituksenmukaisesti, tarvittaessa aitaamalla.

Työmaa-aidan koon, rakenteen, materiaalin ja värin on sovelluttava ympäristöön.

50.2 Säilytettävä puusto

Työmaalla säilytettäväksi tarkoitettu puusto on suojattava asianmukaisesti työn ajaksi.

50.3 Työmaan siisteys

Työmaa on pidettävä hyvässä ja siistissä järjestyksessä.

Työmaalla materiaalit on säilytettävä suojattuina valmistajan ohjeiden edellyttämällä tavalla.

50.4 Työmaasta aiheutuvien haittojen vähentäminen ja torjuminen

Työmaata on hoidettava niin, ettei siitä aiheudu henkilö- ja omaisuusvahinkoja, liikenne- ja muita häiriöitä tai kohtuutonta muuta haittaa ympäristölle.

Kaikissa töissä ja toimissa on estettävä häiritsevän pölyn, kaivumaiden, lietteen, savun, hajun ja muiden haitallisten aineiden leviäminen ympäristöön. Työkoneiden poltto- ja voitelunesteiden ja muiden aineiden varastointi työmaalla on järjestettävä siten, ettei vaarallisia tai haitallisia aineita joudu ympäristöön ja maaperään.

Työmaavesien hallinnassa noudatetaan, mitä tässä rakennusjärjestyksessä on sanottu hulevesien hallinnasta, ellei tässä pykälässä toisin mainita.

Työmaalta ei saa johtaa vesistöön tai ojaan kiintoainetta tai lietettä tai haitallisia aineita sisältäviä hule- tai kuivatusvesiä. Työmaavesien käsittelyssä ja johtamisessa tulee noudattaa vesihuoltolaitoksen, kunnan teknisen osaston sekä ympäristönsuojelun määräyksiä ja ohjeita.

Työmaavesien johtamiseen rakennuspaikan ulkopuolelle tai rakennuspaikan ulkopuolella olevaan hulevesijärjestelmään tarvitaan maanomistajan suostumus.

Maahan imeyttämisen edellytyksenä on, ettei siitä aiheudu maaperän tai pohjaveden pilaantumisen vaaraa. Työmaa-alueen aurauslumet tulee sijoittaa siten, etteivät ne sulaessaan likaa, samenna tai muutoin pilaa lähivesistöjä.

50.5 Työmaan jätehuolto

Työmaan jätehuollon on oltava suunnitelmallista. Työmaalla on oltava työmaan kokoon suhteutetut, riittävät tilat jätehuollon järjestämiseen.

50.6 Työmaan siistiminen töiden päätyttyä

Työn valmistumisen jälkeen tilapäiset työmaarakennukset, työmaa-aidat ja vastaavat työmaarakenteet on poistettava viipymättä ja työmaa-alue on siistittävä.

12. RAKENNUSKOHTEEN JA YMPÄRISTÖN YLLÄPITO

51 § Rakennuskohteen ja sen ympäristön hoitaminen

Rakennusvalvontaviranomainen voi tarvittaessa järjestää tarkastuksia rakennetun ympäristön valvomiseksi. Tarkastuksen yhteydessä havaitut puutteet kirjataan ja ryhdytään asian vaatimiin toimenpiteisiin.

52 § Työajoneuvojen ja laitteiden säilyttäminen rakennuspaikalla

Asumista varten tarkoitetulla tontilla ei saa säilyttää sellaisia työajoneuvoja, työkoneita, laitteita tai tavaroita, joiden säilyttäminen ei perustu vahvistettuun asemakaavan tai rakentamisluvan toimenpiteisiin.

Pienehköjen veneiden, asuntoautojen, asuntovaunujen ja muiden vastaavien kulkuneuvojen kausiluonteinen säilyttäminen tontilla on sallittua.

53 § Rakentamattomat tontit ja muut alueet

Rakentamattomia tontteja tulee hoitaa siten, että ne eivät rumenna kaupunki- ja ympäristökuvaa. Niitä ei saa käyttää varastointiin tai ajoneuvojen säilytykseen tai pysäköintiin asemakaavan vastaisesti.

13. ERINÄISET MÄÄRÄYKSET, LIITTEET

54 § Rakennusjärjestyksen voimaantulo

Tämä rakennusjärjestys tulee voimaan 16.5.2026.

Rakennusjärjestys määrätään tulemaan voimaan muutoksenhausta huolimatta (niiltä osin kuin muutoksenhaku ei koske).

Tällä rakennusjärjestyksellä kumotaan Humppilan kunnanvaltuuston 29.6.2022 hyväksymä ja 6.8.2022 voimaan tullut rakennusjärjestys.

LIITE 1;

JOKIOISTEN VARALASKUPAIKAN RAKENTAMISRAJOITTEET

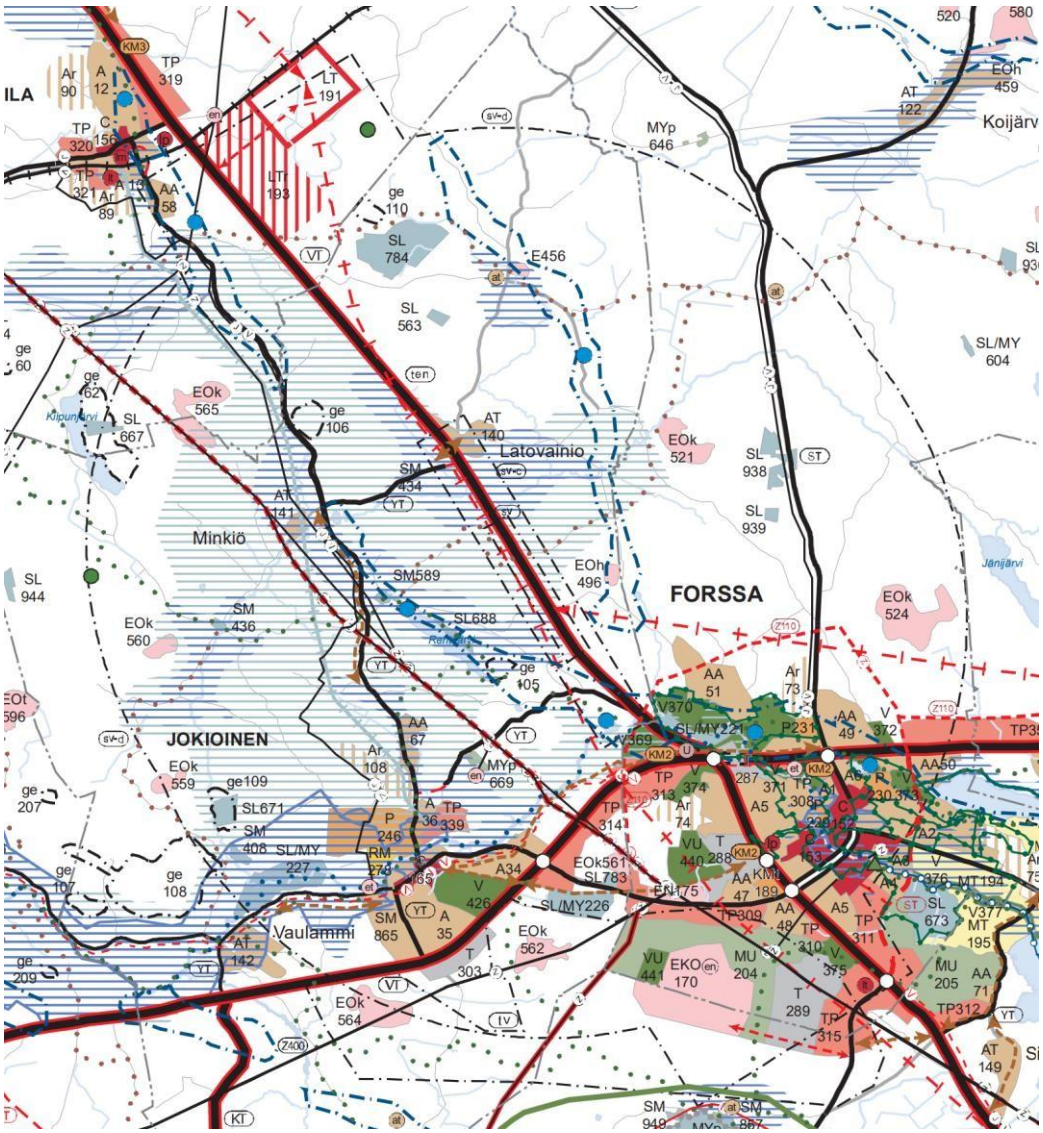

Oheinen Maakuntakaava 2040 kartta löytyy tarkempana Hämeenliiton sivuilta:

https://hameenliitto.fi/alueidenkaytto-jasaavutettavuus/aluesuunnittelu/maakuntakaava-2040/

sv-c Lentoestealue, suojavyöhykemerkintä

Suunnittelumääräys; Lentoestealueelle ei saa rakentaa ilman lentoestelupaa yli 10 metriä korkeita lentoesteitä.

sv-d Lentoestealue, suojavyöhykemerkintä

Suunnittelumääräys; Lentoestealueelle ei saa rakentaa ilman lentoestelupaa yli 30 metriä korkeita lentoesteitä